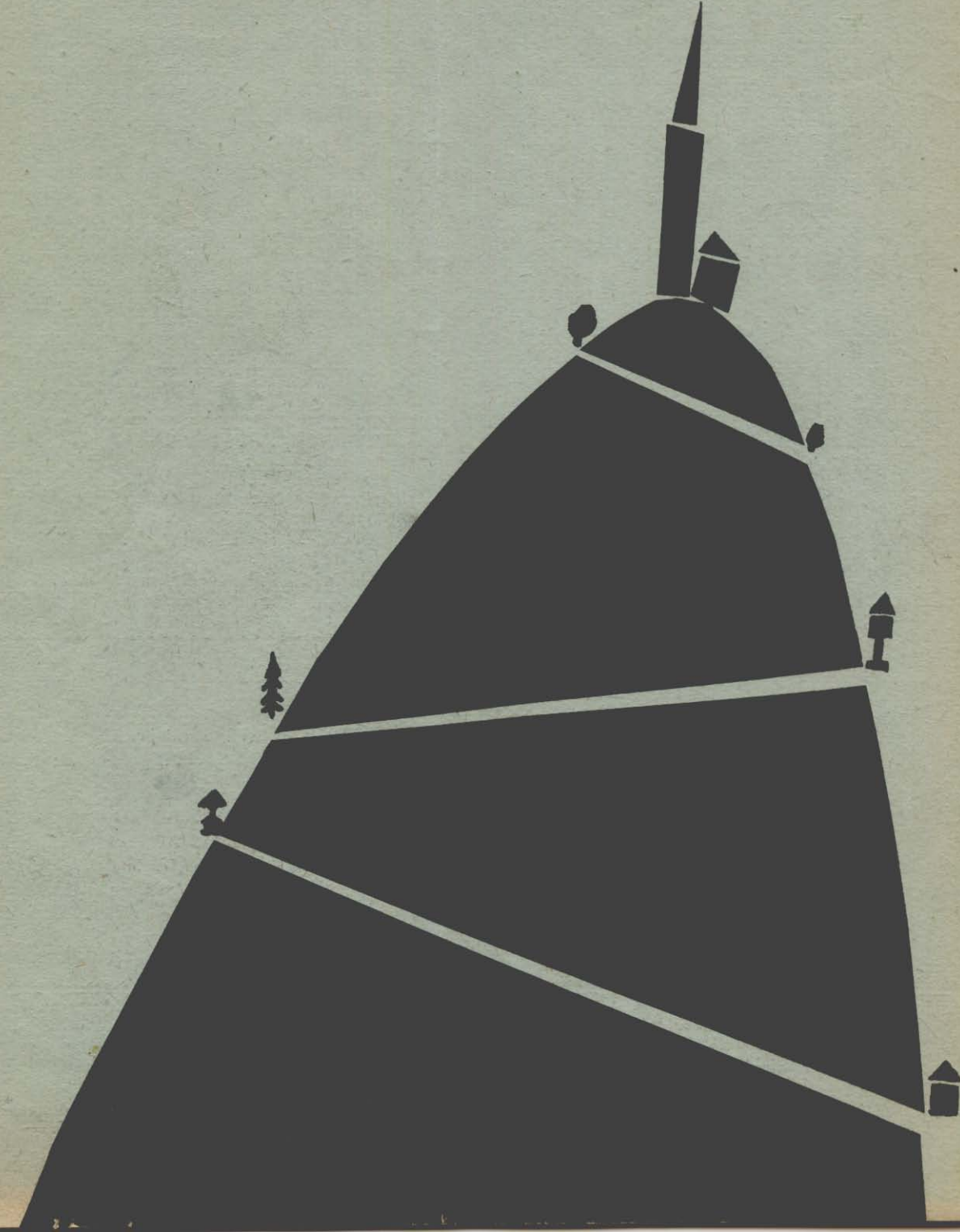

1967 JUNIJ ŠTEVILKA 6 LETO XVI

Registered at the G.P.O., Sydney, for transmission by post as a periodical.

M I S L I

MISLI

(Thoughts)

Mesečnik za versko
in kulturno življenje
Slovencev v Avstraliji

★

Ustanovljen leta
1952

★

Urejuje in upravlja
P. Bernard Ambrožič
O.F.M.

6 Wentworth St.,
Point Piper.

Tel.: FM 1525

★

Naročnina \$2.00
letno se
plačuje vnaprej

★

Naslov: MISLI
P.O. Box 136
Double Bay, Sydney.

★

Tisk: Mintis Pty. Ltd.,
417 Burwood Rd., Belmore,
Sydney. Tel. 759 7094.

ZBORNİK

IZ ARGENTINE SREČNO PRIPLAVAL

In tako je pred nami spet nov letnik te slovenske izseeljeniške knjige, ki smo nanjo lahko ponosni. To bo priznal vsak, ki ZBORNİK v roke dobi,

Obsega 440 strani velikega formata, ima celo vrsto dobro izbranih slik, njegova vsebina se pa nanaša na vse mogoče sodobne probleme, v prvi vrsti seveda slovenske.

Imamo le še prav malo izvodov, zakaj stalni odjemalci so komaj čakali na ZBORNİK in takoj segli po njem. Kdor ga še želi, naj se nemudoma javi na naslov MISLI. Cena je \$4 (in 30 c poštnina).

Nekaj izvodov ima v zalogi tudi p. Bazilij v Melbournu.

IN ŠE DRUGE IMAMO SPET

SKOZI LUČI IN SENCE, — Ruda Jurčec, I. del \$3.

NEVIDNA FRONTA — Vauhnik — \$3.

ŽIVLJENJE KRISTUSOVO — Ricciotti — \$ 5.

DUŠA KRISTUSOVA — dr. J. Kolarič (krasna knjiga za premišljevanje) \$ 1.50.

DON CAMILLO IN PEPPONE, — Guareschi — zelo zabavno branje o župniku in komunistu županu. CENA \$ 1.50.

KNJIGE DOBITE PRI MISLIH

LJUBLJANSKI TRIPTIH, moderna povest, spisal Ruda Jurčec. — \$2.

STOJI NA REBRI GRAD, zgodovinska povest, spisal Metod Turnšek — \$1.50.

BOŽJA PLANINA, spisal Metod Turnšek. Krasna zgodovinska povest o začetkih Sv. Višarij. Cena (nevezani) \$1.50 s poštnino.

SOCIALNA EKONOMIJA, spisal dr. Ivan Ahčin. Cena \$3.00 s poštnino.

POVEST DUŠE, spisala o sebi Mala Cvetka, sv. Terezika. Čisto novo izdanje. Cena mehko vezani knjigi \$3.

ČLOVEK V STISKI. — Znani dr. Trstenjak rešuje v knjigi razne človekove težave. — Šil.10.

DESETI BRAT, znani Jurčičev roman — \$1

DANTEJEV "PEKEL" v prevedbi Tineta Debeljaka — \$2.

PROTI NOVIM SVETOVOM, prvič okoli sveta in druga odkritja. — 6 šil.

PREKLETA KRI, povest Karla Mauserja — 10 šil.

PRI PODNOŽJU BOŽJEGA PRESTOLA, roman, spisal I.N. Krasnov — 10 šil.

MEDITACIJE — nabožne pesmi Franca Sodja, pisatelja "Pred vrati pekla". — \$2.

ČLOVEK NA OBEH STRANEH STENE. Povest. Spisal Zorko Simčič. — £ 1-0-0.

OB PETI OKROŽNICI PAPEŽA PAVLA

“NAPREDEK NARODOV” JE NASLOV nove okrožnice, pete po številu, ki jo je izdal sv. oče letos po veliki noči. Z njo se obrača na vse ljudi “dobre volje”. Opozarja na dejstvo, da je v zadnjih časih nastalo na svetu veliko novih držav in z njimi novih “narodov”, ki se šele razvijajo in za primeren napredek potrebujejo ne samo simpatij, ampak tudi iskrenega sodelovanja in dejanske pomoči. Marsikje so ti novi narodi zaenkrat šele “ljudstva”, toda razvijajo se v bolj ali manj samostojne narodnosti.

Nove države in državnice s svojimi ljudstvi so nastale iz nekdanjih kolonij. Evropske države — kolonizatorice — so na njihov račun bogatele. Toda tudi brez kolonij niso obubožale, bogatijo še kar naprej. Nove države, začetnice, nimajo enakih možnosti in če bodo prepuščene same sebi, bo na eni strani raslo in raslo bogastvo, na drugi bo pa revščina vedno večja.

Cerkev ne more biti pri takih razmerah neprivzeta, zato papež v njenem imenu dviga glas v prilog vsem zapostavljenim pod soncem. Razmere za premnoge ljudi na svetu so vse prej ko ugodne. Vsakdo stremi za tem, da bi si čimveč pridobil, čim bolje živel in čim več pomenil. To samo na sebi ni obsodbe vredno. Hudo je, da pri tem le preveč zanemarjamo bližnjega, posebno tiste, ki živijo v silni bedi in revščini, telesni in duhovni. Urediti razmere je dolžnost vseh dobromislečih, zlasti vladajočih. Cerkev se zaveda, da urejevati družbene zadeve ni naravnost njena naloga, nastopa le kot učiteljica in voditeljica v rečeh, ki zadevajo vero in moralo. V težkih okoliščinah ljudje

ne morejo živeti kot se spodobi človeku, po božji podobi ustvarjenemu, zato je treba napraviti na svetu možnosti, ki mu bodo odgovornost pred Bogom in človeško družbo olajšale.

Rastoča neenakost v gospodarskih prizadevanjih med bogatimi in revnimi državami in narodi zahteva, da se zavrže načelo gospodarskega liberalizma v trgovanju in kupčiji. Že Leon XIII. je poudaril: “Svobodna izmenjava dobrin je samo tedaj pravična in poštena, če ustreza zahtevam socialne pravičnosti.”

Kljub mnogim oviram, tako upa papež, se bo vedno bolj jasno uveljavilo spoznanje, kako potrebno je, da vsi narodi in vse države podpirajo sedanje nerazvite države. Tu imajo nemajhno nalogo poleg drugih razne mednarodne organizacije in državne vlade. Pomagati morajo, da bodo končno vsi narodi mogli vzeti svojo usodo v lastne roke in jo sebi primerno usmerjati.

Papež zaključuje okrožnico z upanjem na boljši svet bodočnosti. Njegove besede so: “Nekateri ne verjamejo, da je boljši svet na pohodu, niti ne verjamejo, da je mogoč. Toda upajmo, da se motijo. Kljub nevednosti, zmotam in grehom ter pojavom silnega barbarstva svet le želi živeti v bratstvu in se nehote bliža svojemu Stvarniku. Na tej poti moramo drug drugega podpirati. Ura bije in kliče po dejanjih: gre za življenje milijonov nedolžnih otrok, gre za pomoč milijonom nesrečnih družin, da dosežejo človeka vredno življenje, gre za svetovni mir in za bodočnost civilizacije. Vsi ljudje, vsi narodi so dolžni prevzeti odgovornost za to veliko delo.”

BOGKOV KOT

E. Cevc

MARIJA N. MELBOURNE, piše: V VESTNIKU melbournskega društva in pozneje v MISLIH smo brali članek, ki ga je napisal Slavko Žerdoner pod naslovom: Avstralski Slovenci in slovenska tradicija. V članku so tudi naslednje besede: "In nikomur ni padlo na misel, da bi si v hiši ostvaril naš tradicionalni skromni 'bohkov kot', kot ga je imela vsaka naša hiša na vasi. Vsaj jaz ga v Avstraliji nikjer nisem videl." — Zdi se mi umestno, da bi MISLI v zvezi s to opazko ponatisnile opis "bohkovega kota" izpod peresa slovenskega pisatelja Emilijana Cevca. Pošiljam prepis in prosim za objavo. Marija N.

SREDI PROSTORA NAŠIH VSAKDANJIH SKRBI, sredi krepkega, žilavega življenja ljudi, sklanjajočih se k svoji zemlji, da, tudi sredi naših grehov — čebelnjak milosti, božji kot nad mizo...

Nad vso hišo razteza križani Bog svoje roke. Nič ni lepega v tem razpetem Jezusu. Njegovo telo je sloko, iztegnjeno, prtič okoli ledij je srebrn in velike rane po telesu so rdeče kot mak. Nobena sorazmerja ni v Odršenikom krvavečem telesu, nobene miline v njegovem obrazu, le nemo trpljenje, kot ga je doživel v svoji duši preprosti rezbar, ki je v zimskih dneh s težkimi, nerodnimi rokami rezljal na svojih kolenih bridko Martro božjo.

Ko sedamo za mizo, živi z nami Bog v svojem odrešujočem umiranju, ko odhajamo na polje in v gozd in k živini, na kakršenkoli posel, nas spremlja njegov blagoslov. Nad veselimi svati bedi in nad prvim jokom dojenčka. Že staro mater je sprejel ta trpeči pogled, ko je stopila s poročnim vencem v hišo in ko je zibala svojega sina in vnuka, je Jezus prav tako razpenjal svoje prebodene roke kakor danes, ko jaz vanj strmim.

Na levi strani križa je podoba svete Barbare, pomočnice v smrtni uri, ki ji je hudi Barbaron z mečem glavo odsekal. Zato ima svetnica v rokah stolp in zlat kelih s hostijo ter velik meč, na glavi pa zlato krono.

Zraven visi podoba nebeškega tesarja Jožefa z njegovo žago in božjim Otrokom. Ta dobri starec s

kodrasto glavo, ki je kakor velik modrikast cvet, ne sme manjkati v nobeni naši hiši. Potomec starih kraljev se je neselil nad našo mizo ter nas varuje s prav tako skrbjo, s kakoršno je bdel nad otroštvom betlehemskega Deteta.

In sveta Ana, zavetnica mater, h kateri molijo naše žene, ko prisluškujejo prvim utripom novega življenja pod svojim srcem. V naročju drži veliko knjigo in poučuje malo Marijo, z levico jo objema čez ramo in s prstom desnice kaže na knjigo. Marija jo posluša. Njene roke so sklenjene na prsih in njena glava je nalahko sklonjena. Prav zadaj pa se zadovoljno stiska oče Joahim.

In tu je še sveti Izidor, nebeški kmet, pastir božjih poljan. Sredi travnika kleči, pod hribom s cerkvico, ki ima dva zvonika in rdečo streho. Sprejaj orje na rumeni njivi angel in plug vlečeta dva volička. Te slike se ne morem nikoli dovolj nagledati. Zdi se mi kakor posvečeni odmev kmetovega trpljenja.

Na desni strani križa pa sveti Florjan v operjaničeni čeladi vliva vodo na gorečo cerkev iz rumene golide in sveti Jurij na belem konju prebada z dolgo sulico zelenega zmaja, ki mu šviga ogenj iz žrela.

In končno večerja slovesna: trinajst mož je zbranih okoli mize okrogle in eden drži v rokah kelih in kruh. V to sliko se ozre kmetov pogled, ko moli; "Daj na danes naš vsakdanji kruh..."

O preprostost steklenih podob naših domov, obrobljena z nerodnimi črnimi okvirji, kakšna pesem zveni iz tebe, kako velike stvari nam hočeš povedati! Kar ni mogla največja prebrisanost modrijanov, je tebi uspelo: prikleniti našo misel na lestvo med nebom in zemljo.

V navzočnosti teh dobrih nebeških gostov nad mizo dobi vsaka naša beseda in kretnja lepši pomen in je polna novega upanja. Jezus, naš trpeči Zveličar, ne sme nikoli zapustiti svojega kota, kakor ne lastavica svojega gnezda pod napuščem. Tudi če hišo prodajo — Bog mora ostati, ker je temeljni kamen hiše in vez njenih oglov. Le na Božič se umakne jaslicam in v majniku majniški Kraljici. Svetniki se nam vse leto nasmihaajo s svojimi minijevimi ustnicami ter se pomenkujejo z nami. Ne slišimo njihovih besed, toda srce jih čuti.

Oljna vejica z zadnje cvetne nedelje je zataknjena za ramena križa — varuje nas pred hudo uro ter odganja bolezni od hiše. Na prtičku pod križem klujeta dva bela golobčka klas in grozd —. Gledam in čutim, kako me vsega prevzema dobra milost.

BRALI SMO — BERITE ŠE VI!

Članek je vzet iz Svobodne Slovenije v Argentini. Podpisan je neki A.E. Nič za to, čega ne poznamo. Dovolj je da vemo, kaj je hotel. Ni mu šlo za to, da bi učil bralce spregati: mislim, misliš, misli, mislimo, mislite, mislijo . . . Ur.

NA KAJ SEM MISLIL, ko sem zadnje mesece obiskoval našega rojaka, ki je bolan in je povrhu še alkoholik? Brez vsakih sredstev je našel zatočišče pri rojaku staronaseljencu na podstrešju, kjer je imel streho, in nič drugega.

Dokler je še lahko hodil, je bilo dobro. Obiskoval je rojake in tudi domačine ter prosil ene in druge za denar. Marsikdo mu je dal. Ne toliko, da bi mu pomagal, ampak, da se ga je čimprej znebil. Tudi naše organizacije so mu pomagale. Celo redno podporo je dobival od njih. Toda kaj, ko je pa bila ta podpora zanj še večje zlo. Čeprav je bil lačen, si ni kupil hrane, ampak pijačo. Zanj je prodajal tudi obleko, ki jo je dobival, samo da je prišel do denarja za pijačo.

Toda nad rojaka je prišla nesreča. Obnemogel je. Nič več ni mogel vstati, nikogar ni mogel več obiskati. Nikjer ga ni bilo več na spregled. Ne na cesti, ne v običajnem baru. Nikogar ni imel, da bi mu prinesel kruha, pijače. Še vode ni imel, da bi si omočil ustnice.

Ko sem ga obiskal, sem se zgrozil. V največji bedi sem ga našel ležečega na tleh. Bil je ves zapuščen, neumit, neobrit, ves kosmat v obraz, na sebi pa je imel bolj cunje kot obleko. Pod njo so pa gomazeli črvi, ki so se ga že lotili na živem telesu.

Kaj storiti? Kdo je poklican, da bi se zanj zavzel? Marsikaterega od njegovih prijateljev sem obvestil in jih prosil, da mu naj pomagajo. Eden mi je dal kak stotak, drugi kaj več. "Spravite ga v bolnišnico," so mi svetovali.

S prijateljem sva poklicala zdravnika, da bi ga napotil v bolnišnico. Toda zdravnik nam je za-trjeval, da takega bolnika ne sprejme nobena bolnišnica, ker nesrečnež spada samo v zavod, v katerem zdravijo alkoholike. Kaj naj storim?

Po posredovanju č. g. dr. Starca in čč. sester usmiljenik-Slovenk je bil naš oslabei rojak le sprejet v bolnišnico. Tam so ga zdravili. Te dni so ga

odpustili iz bolnišnice. Č. g. dr. Starcu se je posrečilo spraviti ga začasno v neko socialno ustanovo, kjer lahko spi, hrano dobiva pa pri dobrih slovenskih ljudeh. Toda misliti je treba na trajno rešitev in revežu poskrbeti dom. To je, kar potrebuje, ker sicer bo nadaljeval svoje prejšnje življenje, ker ne bo imel doma, ne reda, ne dela, ker ne bo imel nikogar ki bi zanj skrbel, se zanj zavzel ker ne bo imel vsega tega, kar tak bolnik najbolj potrebuje, doma.

To je primer, za katerega vemo. Koliko je pa drugih, nevidnih, za katere vedo samo nekateri. Sam sem naletel na dva taka primera, ki nista bila nič manj žalostna, kot je ta, o katerem govorim danes. Samo ta razlika je bila pri prejšnjih dveh: Bog ju je kmalu rešil in poklical k sebi.

Ali ne bi bilo umestno, da bi za take in podobne rojake postavili dom, ki naj bi ne bil dom onemoglih ter invalidov, ampak dom, v katerega bi pošiljali take ljudi, ki so še sposobni za lažja dela, na pr. za dela na posestvu, ki naj bi ga imel tak dom v okolici Buenos Airesa. Veliko lažjih del pridobitnega značaja bi lahko opravili taki naši ljudje. V domu bi se delno lahko preživljali sami, delno bi pa za kritje stroškov za njihovo vzdrževanje prispevale že obstoječe organizacije. V domu bi naši pomoči potrebni rojaki ne dobili samo materialno pomoč, ampak tudi moralno in duhovno, kar je za take ljudi izrednega pomena. Ob dobri upravi bi čutili, da so še ljudje, da so še člani slovenske družine in človeške družbe ter bi imeli zavest, da so še zmožni kaj ustvarjati.

Mislím, da je skrajni čas, da začnemo misliti na tako akcijo. Če smo si zgradili toliko domov, med katerimi so nekateri kar razkošni, če smo spravili skupaj težke milijone in smo na vse to lahko ponosni, nas bo pa lahko sram, če poleg teh domov ne bomo zmožni ustvariti koticke za naše najbolj nesrečne brate, ki so doma na cesti, nadlegujejo rojake in domačine, prenočujejo pa po železniških postajah.

Za akcijo za postavitev doma za take nesrečne rojake naj bi se zavzel vsakdo izmed nas, zlasti pa naj bi se zanimali zanj samski ljudje brez sorodnikov, kajti ti so veliko bolj izpostavljeni nesreči, da bi se znašli v takem položaju, v kakršnem je sedaj rojak, ki mi je dal povod za razmišljanje o potrebi postavitve doma za potrebne rojake. — A. S.

P. Basil Tipka

BARAGA HOUSE Tel. 86 7787

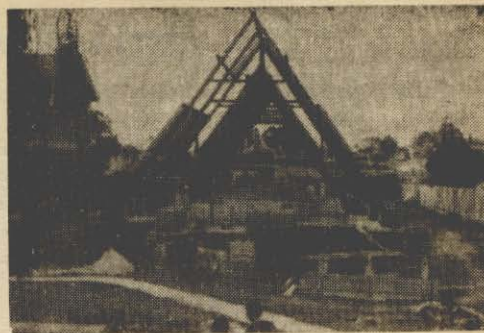
19 A'Beckett St., Kew VIC. Tel. 86 8118

★ RAVNO ZA BINKOŠTI NAS JE V MELBOURNU razveselila vest, da je papež Pavel imenoval za našo nadškofijo novega pastirja. Nadškof **James R. Knox** bo nadomestil nadškofa **Justina D. Simondsa**, ki je že od septembra lanskega leta težko bolan in ne more izvrševati svoje odgovorne službe. Novi nadškof je bil rojen v W.A., a študiral je v Rimu, bil tam posvečen in ves čas življenja posvetil v vatikanskih visokih in odgovornih službah. Imenovanje za melbournskega nadškofa ga je našlo v New Delhi, kjer je papeški delegat za Indijo. Kdaj pride med nas, še ni znano.

Novi nadškof ima 53 let in je mož velikih sposobnosti. O njem piše naš rimski rojak Msgr. Mak-similjan Jezernik: "... Novi melbournski nadškof je odličen človek. Sva velika prijatelja: bil je moj podpravitelj (na Propagandi) in sva veliko skupaj delala ... ' Nam bo kar prav prišlo, da ima novi nadškof v Rimu prijatelja Slovenca. Tako mu ne bo treba razlagati, kdo smo in odkod. Naša narodna skupina mu iz srca čestita k imenovanju in mu kliče: Dobrodošli med nami! Potrudili se bomo, da vam bomo zvesta čreda, ki posluša pastirjev glas.

★ Druga vesela novica je ta, da se je sestrška družinica Slomškovega doma povečala. Sestram, ki že eno leto tako neutrudno delujejo med nami, se je 23. maja pridružila s. **Ksaverija Jerebič**. Priletela je iz Francije, kjer je delovala sedemnajst let. Prej je bila štiri leta v kitajskih misijonih, dokler niso vse misijonarje pregnali. Po rodu je Prekmurka, rojena v Odrancih.

S. Ksaveriji smo pripravili preprost, a pri-srčen sprejem. Na letališču sta jo pozdravili ško-fičevi dve v narodnih nošah in Gornikova Beti, v Baragovem domu sta jo pozdravili s cvetjem Kregarjevi Marika in Suzi, v Slomškovem domu so se pa kar vsi otroci Vrtea zbrali v veži in ji zapeli v pozdrav. Kajne, da ji tudi mi vsi želimo,

Počasi, pa gotovo, je baje rekel polž.
P. Bazilij trdi, da ga je slišal.

da bi se med nami počutila zares doma in napravila med nami mnogo dobrega. S. Ksaverija, Bog vas živi!

Upam, da bom mogel razveseliti bralce v kratkem s še eno novico kot je ta. Bog daj!

★ Vreme nas je v maju malo zadržalo pri delu za cerkev. A stranski zidovi so se le dvignili za nekaj čevljev, tudi tesarji so bili enkrat na delu. Ta teden pričakujem okvire za aluminijasta okna in vrata, potem pa bo treba zares zagrabit za kelo. Tako upam, da bom drugič že lahko poročal, da smo cerkev pokrili in nam dež ne more več do živega.

Darov za gradnjo smo do danes nabrali \$20,518-77. Iskren Bog plačaj vsem dobrotnikom! Delavcem in zidarjem pa se zopet iz srca priporočam. Ta mesec moramo končati veliko delo, če hočemo streho nad glavo!

★ Poročna knjiga je ta mesec zapisala dve novi poroki. Obe sta bili v kapelici Marije Pomagaj v Kew. Dne 6. maja sta se poročila **Slavko Kavčič** in **Antonija Stemberger**. Ženin je iz Komna, nevesta iz Podgraj. — Dne 13. maja sta si obljubila zvestobo **Pranas Dranginis** in **Ana vd. Prajdič**. Ženin je Litvanec, nevesta je iz Spodnjih Dupelj. — Obema paroma želimo obilo božjega blagoslova!

★ Krstna knjiga kapelice Baragovega doma je dobila precej novih imen: 7. maja so iz Lalora prinesli **Mateja Davida**, sinka **Mateja Pajaliča** in **Te-rezije r. Lovrič**, iz Pascoe Vale pa **Julijo Marijo**, hčerko **Karla Razborška** in **Julije r. Barič**. — Dne 13. maja je krstna voda občila **Alfreda Nikolaja**, sinka **Vinka Stolf**a in **Sonje r. Kačič**, Pascoe Vale. — Dne 20. maja je bil krščen **Danny**, sinko **Alojza Mavrič** in **Marije Ane r. Kirn**, Footscray. Iz Glenroya so prinesli **Stanka**, sinka **Alojza Ličena** in **Jo-**

žefe r. Nussdorfer. — Dne 21. maja smo krstili **Helenco**, hčerko Albina Kurinčiča in Amalijske r. Rojce, Airport West. — V St. Albansu je bila dne 14. maja krščena **Sonja**, prvorojenka družine Antona Kolmana in Olge Julije r. Pisulak. — Med mojim zadnjim obiskom Adelaide so bili tam štirje krsti: v cerkvi Srca Jezusovega, Hindmarsh, smo dne 27. maja krstili **Marija Friderika**, prvorojenka v družinici Erminija Pavliča in Heide Marie Melnichok, Clairview; 28. maja **Liliano Ano**, hčerko Alojza Hrvatina in Olge r. Klenar, Clovelly Park. — V cerkvi Kristusa Kralja, Lockleys, je zajokal **Anton**, sinko Georga Kobala in Edde r. Citti. Isti dan je bila krščena **Deborah Catherine**, hčerka Ivana Jakša in Sylvije r. Hoppe, St. Leonards.

Vsem družinam iskrene čestitke!

★ Nedavno me je klicala slovenska mamica, ki živi pri sinu prav na drugem koncu Melbourn. Iz Trsta jo je vzel k sebi, zdaj pa niti toliko časa nima zanj, da bi jo dvakrat na leto pripeljal k spovedi, kaj šele k redni slovenski maši ali domačim pobožnostim na avstralskih Brezjah. Čutil sem materino bolečino v njenem trepetajočem glasu, ko me je po telefonu prosila, naj jo pridem spovedat: "Sin nima časa zame, da bi me pripeljal . . ." Tudi na dom nisem smel, ker bi jih kasneje slišala, čemu me je klicala. Našla sva se v cerkvi ne daleč od njih, da je opravila spoved v svojem jeziku. — Najtežje mi je gledati materine solze zagrenjenosti in razočaranja nad doraslim otrokom. S takim veseljem je šla preko morja k njemu, danes pa gleda duhovno razvalino, ki niti verni materi ne privoščijo za zadnja leta, kar ji je najbolj pri srcu . . . "Ni časa za take stvari . . ."

Takih mater je več. Ko bi mogel, bi jih pred vsako slovensko mašo pobiral po mestu in vozil v cerkev. Mislim, da avtobus ne bi bil dovolj. Pa gotovo tudi to takim sinovom in hčeram ne bi bilo všeč, ker bi jim vzbujalo vest. Ne bilo bi napak poleg naše cerkvice in Baragovega doma imeti hišo, ki bi tem mamicam nudila streho in domače okolje ter priliko biti pri slovenski maši. Žalostni zgledi, kot je zgornji, me silijo k novim načrtom za razvoj našega centra, če bo prilika pokazala, da je uresničitev mogoča.

★ Našemu melbournskemu rojaku Janezu Zemljiču in njegovemu sodelavcu Zlatku Tomasu je uspelo, kar se doslej ni posrečilo še nikomur na svetu, četudi je bilo poskusov že nešteto: "spajkati" ali zvariti aluminij. Dne 2. maja letos sta na melbournskem patentnem uradu vložila aplikacijo za svoj patent pod imenom: "Soldering Aluminium".

Misli, June, 1967

Njuna iznajdba bo brez dvoma veliko pomenila na polju aluminija in ima svetovni pomen.

Janezu in Zlatku iskrene čestitke k izumu! Podobno je, da bo naša nova cerkev prva stavba z aluminijastimi žlebovi, napravljenimi po njunem izumu. Posebnost zase, kajne?

★ Materinska proslava prvo nedeljo v maju je zelo lepo uspela. Otroci Slomškove šole so nas zopet prijetno presenetili s svojimi nastopi. Oder smo postavili na dvorišču Baragovega doma, saj smo imeli lepo vreme in ni bilo premrzlo. — Na drugo nedeljo v maju so tudi otroci slovenske šole v Geelongu pokazali mamicam, kako jih imajo radi. Nastop je bil v razredu župne šole, kjer se navadno zberejo k pouku slovenščine. Kljub redkim vajam je bila tudi ta materinska proslava lep uspeh.

Zahvala otrokom in slovenskim sestram, ki tako lepo skrbijo za svoje gojence. Želim samo, da bi več otrok hodilo k pouku. To pa zavisi od staršev. Mnogim je zdaj to deveta briga, kasneje bodo pa jokali, ko se jim bo otrok prav zaradi te usodne napake odtujil. Četudi je prilika tako lepa, je mnogi nočejo izrabiti.

★ Pobožnost v čast Srcu Jezusovemu z litanijami in blagoslovom bomo imeli v naši kapelici v sredo dne 21. junija ob pol osmih zvečer. Vabljeni! — V petek dne 7. julija je praznik sv. apostolov Cirila in Metoda, proščenje naše bodoče cerkvice. Zberimo se ob pol osmih zvečer k blagoslovu v kapelico Marije Pomagaj! Drugo leto, če Bog da, bomo pa že lahko v cerkvi in dvorani proslavljali ta naša slovanska apostola.

★ V molitev priporočam Avrelija Rupeniča, doma iz Hrv. Istre, ki se je dne 12. maja z avtom smrtno ponesrečil. Kot muzikant je bil dobro znan tudi med tukajšnjimi Slovenci in kot človek vesele narave med nami vsemi silno priljubljen. Ženi in sinku iskreno sožalje!

Sestra Ksaverija Jerebič

RAZSTAVA "ŠTAJERSKI KMET" V GRADCU

(Naš Tednik)

MESTO GRADEC, NEMŠKO GRAZ, je Slovincem, zlasti štajerskim, tako domače kot primorskim Trst ali Gorica. Od severne meje pri šentilju je oddaljeno le 60 km, t.j. eno uro vožnje z vlakom. Nedavno se je v njem ustavil za nekaj ur ob priliki povratka z Dunaju tudi predsednik jugoslovanske države Tito. Ko se je z vlakom vozil od Špilja preko Gradca in Brucka na Muri čez Mürzschlag proti znanemu gorskemu prelazu Semmering, se najbrže ni zavedal, da se vozi po zemlji, kjer so nekdaj bivali Slovenci.

Prav v Gradcu so lansko poletje priredili zanimivo in odlično urejeno razstavo "Štajerski kmet". Ta razstava je jasno pokazala, da je na dnu tega, kar se danes vidi na štajerskem in Koroškem, kultura slovenskega človeka. Ves razvoj teh pokrajin je povezan s slovenskim narodom, njegovo miselnostjo, čustvovanjem in usodo. Hvalevredno je zlasti to, da so zgodovinarji in naravoslovni učenjaki na razstavi to upali povedati avstrijski javnosti.

Poseben del razstave je prikazal, kako je potekla naselitev jugovzhodnega alpskega prostora, kjer je sedaj dežela Štajerska, in kako je prišlo do sedanjih naselbin.

Po končanem preseljevanju narodov je med razredčene ostanke romaniziranih Keltov ter Ilirov prišlo ob koncu 6. stoletja slovansko pleme Slovinci. Naselili so se vzdolž rečnih tokov Save, Drave, Mure in Aniže vse do njih izvirov. Tedaj na sedanjem štajerskem in Koroškem po besedah dr. Fritza Poscha, direktorja štajerskega deželne arhiva in glavnega organizatorja razstave, ni bilo slišati ene same nemške besede. Šele ko sta sredi 9. stoletja prišli ti pokrajini skupaj z državo Karantanijo pod bavarsko in nato frankovsko oblast, se je pričela močna nemška kolonizacija v dotlej čisto slovensko, vendar redko naseljeno ozemlje.

V 11. stoletju je bila sedanja dežela Štajerska še narodnostno mešana, dokler tekom 12. in 13. stoletja ni prišlo do tega, da so se slovenske naselbine znašle v nemškem obroču ter se polagoma pomničile.

Ta razvoj je bil na omenjeni razstavi ponazorjen z velikim zemljevidom, kjer so vsa krajevna imena slovenskega izvora označena z rdečimi pikami. Pogled na ta zemljevid je pokazal, da je največ rdečih pik v dolini zgornje Mure in ob gornjem toku Aniže (nemško Enns). Goste so bile tudi slovenske naselbine na območju južnega dela avstrijske Štajerske zahodno od Mure, medtem ko je rde-

čih pik razmeroma malo v vzhodni štajerski. Ta del štajerske je mnogo trpel zaradi pogostnih vpadov madžarskih plemen, ki so deželo opustošila in so jo šele kasneje kolonizirali, seveda tedaj že z Nemci.

Iz te dobe je tudi izvor imena glavnega mesta štajerske. Na desnem bregu Mure je stal grad, na levem, kjer je sedaj središče mesta, pa je bila obrambna postojanka Gradec. Zaradi zaščite so imeli severno in južno od Gradca ob Muri obrambne "straže", od katerih izvirajo sedanja krajevna imena Strass. Najdlje so se slovenske naselbine ohranile v zaprti dolini reke Mürz, ki se konča pod Semmeringom. Ohranjena je listina iz leta 1030-1040, kjer so iz kraja Scheifling (vzhodno od Judenburga) imensko navedeni kmetje s slovenskimi imeni, kar priča, da je se v 11. stoletju tam prevladoval slovenski kmečki življenjski.

Četudi so kasneje slovenska naselja podlegla prevladajočemu nemškemu vplivu, še danes spominjajo na prvotno slovensko prebivalstvo ne le imena krajev, ampak tudi ohranjene oblike hiš, kmetij in vasi, običaji ter razne oblike kmetijskega orodja, kar vse je razstava neizpodbitno dokazala.

Po vsem tem se avstrijski Nemci na štajerskem in Koroškem nimajo kaj šopiriti na račun Slovinci, kadar jih pa sramotijo, pa dejansko sramotijo sebe — saj so njihovi predniki bili slovenskega pokolenja ali se vsaj pomešali s Slovenci v sedanji avstrijski narod.

V Z D I H L J A J

I. Burnik

*Povej mi, zbegana prerijska lastavica,
kako z Gospodom bi se boljše pogovoril,
kaj s trzavico jutrišnjega dne bi storil,
da se razcvete mene suha polovica.*

*Za vsak primer odlomil sem si skorjo kruha,
a kaj bo ta tolažba mi brez trdne vere —
Omamljen mislim brez dialoga in zamere —
zatečen jezik komaj liže usta suha.*

*Čudaško sem pijan demonskih sil in besa,
zadržetam in znotraj nekaj me pretresa —
Ugibam: kje je smoter, kje je sreča?
In najdem: vsak zdihljaj mi vero v Njega večja.*

SLOMŠKA NA OLTAR

Ko je bil A. Martin Slomšek duhovni vodja v celovski bogoslovnici, je postal neki Martin Sevnik

novomašnik. Njegovi kolegi so so mu hoteli zapeti nemško pesem Die Freude. Eden je ugovarjal, češ: z nemško pesmijo novomašniku ne boste ustregli. Šli so k Slomšku in ga prosili, naj namesto nemške napravi slovensko pesem. V dveh urah jo je napravil. Vsebino je vzel iz nemške, le zadnja kitica mu ni ugajala.

Ko je pesem prinesel bogoslovcem, je dejal: Pesem se nekam žalostno konča v nemščini, zato sem dodal še eno kitico, da bo pesem vesela in za novomašnika primerna. Je pa vse natančno po melodiji in boste lahko peli.

Bogoslovci so pesem vzeli in brali: VESELJA DOM. Zadnja kitica, ki jo je Slomšek dodal, je zna na vse od takrat:

“Le eno veselje še čaka na me,
v presrečni deželi, kjer mlado je vse.
Trpljenje v taisto deželo ne zna,
le tamkaj je pravo veselje doma”.

A. Martin Slomšek že dolgo uživa tisto “pravo” veselje, mi se pa trudimo, da bil naš Slomšek priznan za svetnika. Molimo v ta namen in darujemo za SLOMŠKOV SKLAD. — P. Valerijan, namestni postulator.

PODJITE KAM DRUGAM

Fulton Ousler, slaven emeriški pisatelj

POVEDAL VAM BOM SKORAJ NEVERJETNO zgodbo o zdravniku z Dunaja, ki se je zgubil v mestu. Bil je znamenit, pa tudi dober mož. Ozdravil je bogataševo hčer, potem ko so vsi zdravniki nad njo že obupali. Tedaj sem bil še mlad. Deklica, ki je bila dedič ogromne čikaške mesarije, je bila bolna in brez vsakega upanja. Njeni bogati starši so je pripeljali na Dunaj k dr. Adolfu Lorenzu. Z neko novo tehniko, imenovano “brezkrvno zdravljenje”, jo je operiral in ozdravil. Njegova slava je šla po vsem svetu.

Povabili so ga, naj obišče ameriške bolnišnice. Z dr. Lorenzem sem bil na kosilu v sedaj že porušeni Murray Hill hotelu v New Yorku. Pravil mi je, da je samo zato prišel v Ameriko, da pokaže svojo metodo tukajšnjim zdravnikom. Nепrestano so ga oblegali očetje, matere, možje s prošnjami, naj vendar pride k njihovim dragim in jih ozdravi. Le malokdo je bil deležen te sreče, ker je imel dr. Lorenz tako malo časa.

Misli, June, 1967

Neki obisk je bil zelo pomemben. Bilo je v vzhodnem delu mesta. Dr. Lorenz je bil utrujen. Zaželel si je nekoliko samote, saj je imel vedno agente za petami, da ga zaščitijo pred množico. Nekega popoldneva je smuknil po široki cesti. Nebo se je naenkrat stemnilo. Iz strahu pred nevihto in ploho je dr. Lorenz stekel k prvi hiši in pozvonil. Ko je žena odprla vrata, jo je poprosil, če sme vstopiti. Toda žena, ki je bila vsa iz sebe in obupana, je zavpila: “Pojdite kam drugam! V tej hiši je dovolj gorja!” Zaloputnila je vrata in ubogi že starejši zdravnik je ostal na dežju. Na srečo ga je kmalu našel agent in ga peljal v hotel.

Ko je ta negostoljubna žena naslednje jutro prelistala dnevnik, je od groze zavpila. Spoznala je namreč na naslovni strani veliko sliko slavnega zdravnika. Njena hči je obolela kot hčerka tistega bogataša iz Chicaga. Pisala je in rotila dr. Lorenza, naj pride in ji ozdravi otroka. Ko pa ga je sam Bog k njej pripeljal, mu je pred nosom zaloputnila vrata.

Vsak dan imamo priliko, da komu pomagamo. Na vsakem pragu čaka priložnost za pomoč. Obljuba sodnega dne je jasna: “Karkoli ste storili kate-remu teh malih, ste meni storili.”

Dr. Anton Trstenjak:

ČE BI ŠE ENKRAT ŽIVEL

Bi hoteli zamenjati spol?

S TEM VPRAŠANJEM V ANKETI smo se dotaknili zelo sodobne zadeve: **enakopravnosti** ženskega spola z moškimi. Odgovori kažejo, da je odstotek žensk, ki bi ne hotele biti ve ženske, neprimerno višji, kot odstotek moških, ki bi ne hoteli biti spet moški. To nam pove, da so ženske same najbolj nasprotno svoji lastni enakopravnosti in enakovrednosti. . .

Najmanj 95% moških je s svojim spolom zadovoljnih, med ženskami se pa začne nezadovoljnost s 36% v starosti do 20 — 30, potem stalno pada in je pri starih nad 80 let le še malo nad 8 odstotna. Ali se to ne pravi, da ženske same sebe podcenjujejo? Torej bi ne bili moški zoper žensko enakopravnost, ampak ženske same. Seveda ta trditev, ki ji bo takoj nešteto žená ugovarjalo, velja kvečjemu za neposredno sedanjost in za naše razmere, kjer je žena pred zakonom in pred družbo enakovredna in enakopravna.

Nikakor pa ne velja to za preteklost, niti za sedanjost, če se ozremo po raznih drugih državah, narodih, kontinentih in družbenih ureditvah ter vlogi, ki jo zavzema žena v tamkajšnjih družbenih razmerah. Saj moramo ugotoviti, da je delni vzrok za sedanjost, psihološko še vedno močno opazno zavest ženske manjvrednosti, čeprav je pravno in družbeno enakopravna, iskati v nekdanji stoletni zapostavljenosti, ki je imela za posledico, da je ženskemu svetu prešla ta zavest v meso in kri in se je takorekoč že kar dedno prenašala iz roda v rod.

Zahodna kultura je bila izrazito "patriarhalna", v kateri je imel prvenstvo oče (pater), torej mož, ne žena. Žena je bila v taki družbi že naprej obsojena na podrejen položaj. Mož je glavar družine, posestnik in dedič ter nosilec imena. Uresničiti težnjo, da bi "zlezal kvišku", je bilo mogoče le moškemu.

Ostanki preteklosti

Tako se nam odpre povsem nov pogled na vprašanje ženskega čuta manjvrednosti: svoje korenine ima vsaj delno v preteklosti. Le tako si moremo razložiti kar protisloven pojav, da ravno sodobna žen-

ska mladina razodeva večji odpor proti svojemu spolu ko prejšnji rod. Bolj ko zavestno poudarjajo enakopravnost in zahtevo po njej, bolj obenem čutijo, kako jih glede tega še teži breme preteklosti, predsodkov, navad in življenjskih pogojev, ki jim onemogočajo popolno enakopravnost ali vsaj nemoteno zavest enakopravnosti.

Ena izmed zahtev enakopravnosti je v tem, da ima žena enak dostop do vseh služb kakor moški. Toda kaj pomaga, če rečemo: žena danes ni več služkinja svojemu možu, ni odvisna od njega, sama si služi denar, gre v službo enako kot on — ko pa mora na drugi strani prav tako sama zanj in za vso družino kuhati, pospravljati in prati. Tako je sedaj na slabšem kot nekoč, ko ji vsaj v službo izven hiše ni bilo treba hoditi. Poleg tega je pa pri mnogih še tako, da ji mož svojega zaslužka ne dá za gospodinjstvo, češ: saj sama zaslužiš denar . . . Tako mora žena podvojeno "garati". Tako se je žena znašla pred dvojnimi izrabljanjem s strani moža v trenutku, ko je mislila, da se je "osvobodila".

Res je, da se družba neovirano razvija v smer mehanizacije in avtomatizacije — gospodinsko delo postaja lažje in gre hitreje od rok. Tako je pričakovati, da bodo "ostanki iz preteklosti" izginili, čeprav morda šele čez desetletja.

Različnost življenjskih nalog

Ostanejo pa še biološke in neposredno življenjske razlike med možem in ženo. Te zahtevajo od žene nešteto žrtev, ki jih mož ne more nadomestiti. Samo žena more roditi in dojit — ne mož. A prav tu žena čuti, da ji je narava naložila težji delež kot možu. Čim mlajše so, tembolj so izpostavljene tveganju in bremenu. Zato odklanjanje lastnega spola pri njih vidno pada od 40. leta naprej.

Odgovori v anketi kažejo, da glede tega ni pravih razlik med samskimi in poročenimi ženskami (samo za dobre štiri odstotke). Pač pa izstopajo ločenke in vdove. Ločenke odklanjajo svoj spol z visokim odstotkom (38,4), vdove pa z nizkim (10,5). To se pravi, da krizo ženskosti doživljajo najbolj tiste, ki jim je prišlo v zakonu do razdora in sedaj čutijo, da bi bile na boljšem, če ne bi bile ženskega spola; če bi bile moški, bi v zakonski krizi bolje "zvozile".

Obratno pa pri vdovah iz istega razloga ženski spol ni več na slabšem, zato ga ne odklanjajo več v tolikem številu; saj je pri vdovah večina težav, ki so jih imele kot ženske, že za njimi. Marsikatera se potem šele prav razživi in si želi živeti še nekaj let "samostojno življenje". To so nekatere v odgovorih izrecno poudarile. To potrjujejo tudi odgovori na drugo vprašanje: ali bi se hoteli znova poročiti? Med vdovci je skoraj 78 odstotkov odgovorilo: da, med vdovami pa samo 56%.

V pogledu izobrazbe

Med ženskami z osnovnošolsko izobrazbo odklanja svoj spol 14 odstotkov, med onimi, ki imajo strokovno ali celo visokošolsko izobrazbo, jih je 28%. Učiteljice in profesorice bi hotele biti moški od 22% do 33%. Pričakovali bi nasprotno. To da misliti.

Vsi vemo, da kmečke žene in gospodinje kot zakonske žene in matere nimajo lažjega življenja kakor ženske "inteligentnih" poklicev. In vendar so prve s svojim spolom bolj zadovoljne kot druge. Razlog za to je kritičnost, ki se v človeku z višjo izobrazbo stopnjuje navzgor. Pri ženah, ki jih višja izobrazba ni ostro postavila pred razna vprašanja ženske enakopravnosti, tudi kritičnost in z njo nezadovoljnost glede položaja žene napram možu ni tako ostra in občutljiva. Večina teh živi vdano življenje; še na misel jim ne pride, da bi "protestirale" proti svojemu položaju in vlogi, ki ju morajo imeti v svojem domu. Zlasti je neugoden položaj tako imenovane "gospodinje", ki je vse življenje priklenjena na dom. Nikoli ne more spremeniti ozračja ali misliti na dopust. Stalno je v

odvisnosti od moža in drugih članov družine, vsem služi noč in dan. Zato sodobna družba poklica "gospodinje" skoraj ne priznava več in gleda nanj kot zastarelo obliko. Skladno s tem se tudi učni predmet "gospodinsjstvo" v šolah raje imenuje "ekonomika potrošnje".

Ugotovili smo torej, da žene, ki v mnogočem uživajo prednost enakopravnosti, v večjem številu odklanjajo svoj spol kot žene, ki so teh pridobitev manj deležne. To je miselnost, ki ne more biti pravilna. Pretirano prizadevanje za "enakopravnost" že samo v sebi vključuje protislovje: če je biti ženska tako pod ničlo, biti moški pa taka vrednota — kako naj bosta potem spola enakopravna?

Ostanimo na stvarnem naravnem stališču in spoznajmo: oba spola sta in ostaneta s svojimi biološkimi funkcijami in nalogami različna. Popolne enakosti med njima — torej tudi ne popolne "enakopravnosti" — sploh biti ne more. Toda ravno biološka različnost in dvojnost spola in njegovih nalog najodločneje pove, da sta oba spola drug drugemu **enako** potrebna in koristna, **enako** zahtevna, zato tudi **pravna** in **vredna**. Treba je torej, da vsakdo svoj spol v celoti sprejme v njegovi naravni vrednosti, šele potem more smiselno in res uspešno stremiti za **enakopravnostjo**.

Toda mnoge žene podlegajo pri tem zgrešeni miselnosti. Za vsako ceno in v vseh pogledih hočejo moški svet posnemati in v tem vidijo enakopravnost in enakovrednost. In potem ostane samo še en korak: želela bi biti moškemu tako enaka, kakor bi že bila — moški. Ker pa to le ne more postati, je s svojim spolom nezadovoljna in ga odklanja. Če bi še enkrat živela, bi hotela biti moškega spola ...

BESEDA O NAVDUŠENJU

V SODOBNEM SVETU se zaradi hitrega napredka tehnike zunanje življenjske razmere hitro spreminjajo in obnavljajo. Ne gre pa vzporedno s to zunanjo spremembo in obnovo tudi notranja obnova ljudi. Posledica tega je, da ljudje v sodobnem svetu doživljajo silne življenjske konflikte in zato srečujemo v sodobni človeški družbi vedno več **mladih starcev**. Po letih so še mladi, morali bi biti polni življenja, v resnici so pa naveličani življenja, brez idealov, brez navdušenja, živčno strti in zagrenjeni.

Škof Sheen trdi, da tisti ljudje, ki zapirajo svoje srce dobroti in ljubezni do bližnjega in so osredotočeni le vase in v svoje osebne potrebe, predčasno ostare in postanejo v breme sebi in drugim.

Mnogi, ki so doživeli visoko starost in še na stara leta delajo z nezmanjšano življenjsko silo in navdušenjem za doseg ciljev, trdijo, da je vir njihove stalne notranje obnove in pomlajevanja — **navdušenje**. Treba je samega sebe ohranjati pri navdušenju, v sebi vedno znova netiti navdušenje in se tudi naravnost izpostavljati navdušenju, da se ga tudi od drugih nalezejo. Ameriški filozof Goldwyn trdi: Nikdar se še ni kaj velikega doseglo brez — **navdušenja**. Navdušenje zna premagovati naveličanost, odstraniti malodušnost in pri delu dosega uspeh. Krepi človekove življenjske sile in jih podžiga, da so neprestano delavne.

Je pa navdušenje tudi nalezljivo. Zato pravi ljudski pregovor: "Kdor hoče druge vneti, mora sam goreti." Kdor se torej hoče notranje obnavljati, mora v sebi ohranjati navdušenje in ga spróti podžigati. (J. Kopač v Božji besedi).

Izpod Triglava

LJUBLJANSKA TELEVIZIJA — kaj ima slovenskega? Tako se sprašuje K.G. v Gorici in odgovarja: Drame so skoraj vse v srbohrvaščini, filmi so angleški, italijanski ali kaki drugi tuji filmi, vsaj v najbolj primernih večernih urah. Ostane reklama in pa kakšna reportaža. To je skoraj edino, kar je slovenskega na ljubljanski televiziji.

KRAS IN KRAŠEVCI. Po pojmovanju domačinov in Tržičanov obsega Kras vasi in naselja od Divače pa tja do Komna z okolico. V sedanjo "kraško" dekanijo Tomaj spadajo v smeri od jugozapada proti severovzhodu župnije: Kopriva, Skopo, Dutovlje, Avber, Tomaj s kaplanijo Kazlje, Sežana, Povir s kaplanijo Štorje, Lokev, Divača in Senožeče. Župniji Vreme in Rodik sta na meji med Brkini in Krasom, Vatovlje z Barko je že brkinska fara.

VERNOST KRAŠEVCEV je podobna rodovitnosti kraške zemlje. Ne rodi veliko. Kar pa rodi, je dobro in okusno vse od kraškega krompirja in sadja do terana in pršuta. Zazidani v svojih borjačih Kraševci že po značaju ne razkazujejo radi svojih kleti in sodov. Tako tudi svoje vere ne obešajo na veliki zvon. So pa prijazni in zelo postrežljivi. Znajo spoštovati svoje dušne pastirje in jih braniti. (Družina)

V SENOŽEČAH SO SE LJUDE ravno zbirali h križevemu potu, ko sva prišla tja. Odkrito povedano, nikjer v ljubljanski ali mariborski škofiji bi ob taki uri ne bilo več ljudi v cerkvi za tako pobožnost. V zakristiji se je pa zbralo toliko ministrantov, da je župnik kar s težavo našel za vsakega kaj opravila med pobožnostjo. — Tako beremo v DRUŽINI. V Sydneyu pa neka Senožečanka trdi, da v Senožečah le še kakšna stara ženica prihaja v cerkev.

LJUBLJANSKA "SIBIRIJA", ki jo poznamo iz Mauserjeve povesti Kaplan Klemen, še vedno obstaja. V TT v Ljubljani piše neka študentka: Tu nekje je Ljubljanska Sibirija. Ljudje živijo zelo bedno, zelo bedno. Sem videla, da visi perilo pred vsako teh pasjih ut. Nasproti se mi je pripodil otrok. Bile so tako velike njegove oči, bil je tako umazan. Pogledala sem proti Viču, do Rožne doline, kjer imam lepo belo stanovanje. Otrok me je

gledal in zdelo se mi je, da mi očita. Počutila sem se krivo . . .

"LJUBLJANSKI "PAVLIHA" je zapisal. Oni dan sem se vračal domov nekoliko "pod paro" in sem govoril sam s seboj. Ustavil me je miličar in vprašal: Oča, kaj pa govorite sam s seboj? Rekel sem mu: Naj te ne moti, fant. Če govorim sam s seboj, zagvisno vem, da govorim s poštenim človekom.

PRI VASI LUBEVČ blizu Idrije so odkrili novo zalogo rude živega srebra, ki obeta živahno izkoriščanje. Vršijo se tozadevne preiskave in upajo, da bodo do konca tega leta na jasnem o pomenu tega odkritja. Mnenje, da so Italijani v času svoje okupacije tega ozemlja idrijski rudnik do kraja izčrpali, se izkazuje za netočno.

NA BRIŠAH PRI POLHOVEM GRADCU je leta 1886 zagledal luč sveta priznan slovenski pesnik Griša (Gregor) Koritnik, ki je pred meseci umrl v Murski Soboti. Veliko je prevajal v naš jezik iz angleščine in to bo najbrž glede njega najbolj poudarjeno v zgodovini slovenskega slovstva.

STO IN DVE LETI je doživel "najstarejši Ljubljančan", ki je nedavno umrl. To je bil Jožef Omota, ki je nad 30 let opravljal službo šolskega sluga na dekliškem liceju v Ljubljani. Skoraj do zadnjega je hodil vsak dan k maši brez palice, bral knjige brez očal, in gojil zdravilne rože na vrtu poleg svoje hišice v Šiški.

V ŽALCU V SAVINJSKI DOLINI imajo železno livarno z imenom FERRALIT. Zadnje čase vlivla tudi cerkvene zvonove vseh velikosti in poročila trdijo, da tudi v zadovoljnost vseh naročnikov.

KATOLIŠKI GLAS v Gorici piše o slov. komunistih: Včasih so se borili proti odpuščanju delavcev in za brezposelnost krivili brezdušni kapitalizem, sedaj v imenu reforme sami isto počno. Včasih so govorili, da je pod socializmom kruha za vse, zdaj pospešujejo odhajanje delavcev na tuje. Včasih so kazali kmečko revščino ter krivili veleposelstniške kroge in državne oblasti, zdaj se jeze, ko televizija pokaže starko na kmetih, ki leži na tleh, ker postelje ne premore . . .

V CELJU SE ZGRAŽAJO nad početjem pogrebnega zavoda in krajevnega grobarja, ki sta povzročila javen škandal. Nekaj mrličev, ki niso imeli pogreba v navzočnosti svojcev ali duhovnika, je bilo položenih v skupen grob z drugimi, oziroma vrženih na vrh druge krste v istem grobu. Zgodilo se je celo, da je šlo v tak grob samo truplo, krsto je pa pogrebni zavod sprejel nazaj, jo razkužil in spet prodal. Ko je prišlo to početje na dan,

so dvignili preiskavo, ki je ugotovila vsaj pet takih skupinskih grobov.

PRED POSLOPJEM KREDITNE BANKE je Ljubljčan z ženo čakal na tramvaj. Mimo pride Ribničan in vpraša: Dovolite, kaj je tole poslopje? — To je norišnica za kranjske kmete. — Hvala. Saj se mi je zdelo, da je za ljubljanske norce premajhna.

DOM DUHOVNIH VAJ so postavili v Trstu na lepi razgledni točki nad mestom. Imenuje se dom osmero blagrov. Uporabljajo ga Italijani in Slovenci. Škof Santin je dal umetniku Tonetu Kralju nalogo, da poslika kapelo in po svoji zamisli ponazori "osmero blagrov" — pridigo na Gori.

NA PTUJU so spet izkopali zanimivost iz starega rimskega Poetovija. To je rimska opekarna, katere ostanki so bili tam zakopani. Poslopje je bilo dolgo nekako 40 m in 8 m široko. Tudi peč za žganje opeke se je našla tam. Te ostanke iz rimskih časov so našli pri kopanju temeljev za neko novo stavbo.

LJUDJE V SLOVENIJI imajo v političnem pogledu občutek, da je komunistična oblika države izgubila vsak smisel za obstoj in se tudi za kake volitve dosti ne zmenijo. Upajo, da je sedanjí čas le prehodna doba in da reforma v gospodarstvu segla tudi na polje državne uprave in to v smislu zahodne demokracije.

EDVARD KARDELJ je v javnem govoru priznal, da so med slovenskimi komunisti ljudje, "ki so ostali razočarani in iznenadeni, češ: kako smo mogli mi, ki smo se za časa revolucije borili za ideale bodoče družbe, tovarštva in bratstva, sedaj nenadoma zaiti v današnje konflikte in prob-

leme?" — Kardelj je take razočarance skušal tolažiti, češ da izgradnja socializma ne obstoji v sejanju samih rožic ...

PRI VRŽEJU na murskem polju grade most preko Mure, ki bo vezal Pomurje z ostalo Slovenijo. Pri gradbi sodelujeta ljubljansko in zagrebško gradbeno podjetje.

MARIBORSKI ŠKOF dr. Držečnik je sklenil, da bo bogoslovce svoje škofije, ki zdaj študirajo v Ljubljani, poklical nazaj v Maribor in bo škofija imela lastno bogoslovje kot pred zadnjo vojno. V Ljubljani namreč zmanjkujeta prostora na naraščajoče število bogoslovcev iz vse Slovenije. V Mariboru bodo našli prostor za domače bogoslovce s tem, da bodo za eno nadstropje dvignili župnišče stolne fare, ki je zdaj nižje kot škofova hiša. Škof računa, da bodo škofljani darovali potrebno vsoto, ki bo tako visoka, da bi prišlo po 4 nove dinarje na vsakega prebivalca v škofiji.

"ŠTOPARICE" je čudno ime v Sloveniji za pohajkujoče dekleta, ki z dvignjenjem palca ustavljajo na cestah avtomobile s tujo registracijo in si skušajo izprositi vožnjo. Bajе takih "štoparic" ni malo in tudi avtomobili se dosti radi ustavljajo, da jih poberejo. Take štoparice potem doživljajo v družbi tujih moških turistov "romantičnosti", ki jim pogosto zagrene vse nadaljnje življenje. Dobro, da za taka dekleta ni slovenske besede in je moral priti na pomoč angleški STOP!

V CRNGROBU PRI ŠKOFJI LOKI so nune uršulinke, pregnane iz Loke, kupile razpadajoč grad in ga v teku let z lastnim delom in pomočjo drugih krasno obnovile. Tam so se počasi zopet zbrale in si organizirale skupno redovno življenje. Poročila pravijo, da jih je tam zdaj 35 nekdanjih, imajo pa tudi novinke, bajе letos osem.

ROMANJE K GOSPE SVETI PREPREČENO

Na dan 9. maja so slovenski škofje pripravljali veliko romanje k Gospe Sveti na Koroško na grob sv. Modesta, ki je ustanovil prvo veliko misijonsko postojanko med Slovenci pred nekako 1200 leti. Še v svojem izdanju 1. maja piše DRUŽINA, da je pri-glašanih od 10 — 15.000 romarjev in objavlja natančen spored romanja.

Tolikega "navala" Slovencev na Koroško so se bajе najprej ustrašili koroški Nemci in nemškutarji v organizaciji "Heimatsdienst". Dvignili so obtožbo, da Slovenci prirejajo politično in irredentično demonstracijo. Apelirali so na vladne kroge v Jugoslaviji, naj v korist mirnega sožitja obeh držav romanje ustavijo.

Slovenska vlada je najprej izjavila, da 9. maj — praznik zmage — ni dela prost dan. Toda škofje so dejali, da se bo romanje vseeno vršilo, nekaj tisočev ljudi bo kljub temu lahko šlo. Romarji so se kar naprej priglašali, da je bajе število naraslo na 16.000. Bila je podoba, da bi morali tu pa tam delo v tovarnah ustaviti.

Tedaj so oblasti pritiskale na avtobusna podjetja in ta so izjavila, da take množice nikakor ne morejo prepeljati v Avstrijo ali kamorkoli — vsi dogovori z organizatorji romanja so izgubili veljavo.

POGOVOR

O UMETNOSTI

Stanislav Rapotec

V NAŠEM POGOVORU SMO ČESTO uporabliali in naglašali besede: stvarjati, ustvarjati, stvaritelj . . . Upam, da ste že zaslutili važnost tega poudarka. V teh besedah se skriva naš zadnji in tudi zelo važen predpogoj umetniškemu delovanju.

Vsako umetniško delo, ali bolj pravilno: umetniška stvaritev, je plod ne samo želje in nuje po izrazitvi, potrebe po novih doživetjih, uporabe posebnega tehničnega znanja, znanja vobče in spoštovanja zakonov, ki urejujejo odnose oblik in sestavov, nego mora nositi tudi pečat osebnosti tvorca. To pomeni: važno umetniško delo, delo visoke stopnje, mojstrovina, mora nositi pečat novosti, izvirnosti, originalnosti. In da bo težava še večja: ta izvirnost mora biti tudi DOBRA!

Da nam bo razlika med navadnim delom, izdelkom, in stvaritvijo bolj jasna, pokličimo v pomoč par primerov!

Pripraviti dobro večerjo po navodilih dobre kuharske knjige ni preveč težka naloga. Pripraviti dobro večerjo po lastnih izvirnih zamislih je pa že bolj zahtevna in zamotana zadeva. V prvem primeru govorimo o delu, izdelku; v drugem imamo opravke s stvaritvijo.

Ko si dekle kroji novo obleko in uporablja pri tem krojni vzorec, ki si ga je kupila v modni trgovini za nekaj centov, imenujemo izid takega napora: delo, izdelek. Če je pa dekle uporabila za izdelavo obleke kraj, ki je bil njena izvirna zamisel, lahko rečemo, da je obleka njena stvaritev.

V lokalnih časopisih večkrat zaslediš oglas, ki ponuja dobro plačan položaj, toda naglašja, da mora biti aplikant "creative chemist", "creative manager" — ali "creative" karkoli že. V bolj preprostem jeziku to pomeni, da iščejo nekoga, ki bo ne samo odličen kemičar, dober delavec, uradnik z odličnimi spričevali in večletnim izkustvom — nego tudi mož izvirnih zamisli, načrtov i.t.n. Tak bo po svoji izvirnosti pomagal firmi ali uradu, ki ga zaposluje, do večjega razvoja. Za te posebne kakovosti in sposobnosti, za te **izvirne**, stvaritvene ideje bodo moža še posebej cenili in bogato plačali.

Si ujel razliko med navadnim delom in stvaritvenim (creative) dosežkom?

Si kdaj poizkusil skladbo kakšnega preprostega napeva? Če si si pri tem naporu preveč izposodil pri Bethovnu ali Mozartu ali morda pobral večino idej za skladbo pri narodnih pesmih, te bodo poznavalci glasbene umetnosti prav kmalu obtožili tatvine in bodo tvoje delo zavrnilo kot nepristno in neumetniško.

Tako tudi lahko rečemo o tvojem pisateljevanju. Če so tvoje črtice ali povesti plod tvojih lastnih izvirnih misli, boš z večjo gotovostjo dosegel umetniško stopnjo, kot pa če boš sledil preblizu Cankarju, Jurčiču ali kakemu drugemu mojstru. To seveda ne pomeni, da ti študij Cankarja ali Jurčiča ne sme pomagati v tvojih naporih. Nasprotno! Le da moraš to pomoč usmeriti in uporabiti v cilju obogatitve in sprožitve tvoje lastne izvirnosti.

Hoditi po utrjih potih za drugimi nikomur ni težko. Posnemanje drugih prav tako ne. Biti doma v umetnosti pomeni poleg vsega, kar smo v našem pogovoru že omenili, tudi iskanje novih poti, izvirnosti, novih oblik . . . In niti to še ni dovolj! Izvirnost, novost, mora biti zadovoljivo DOBRA!

Stvaritev je torej vezana na izvirnost idej in zamisli. Izvirnost, določena stopnja novosti — je predpogoj umetniške stvaritve, umetniškega dela — skratka: umetnosti!

S tem bi bil naš poskus razčleniti vprašanje: kaj je umetnost, prilično zaključen. Ni lahka naloga to. Posebno še, ko jo človek skuša poenostaviti. Omejen prostor v listu igra tudi svojo vlogo.

Upam, da bom mogel napisati še kaj o sodobni in moderni umetnosti, o abstraktnih oblikah, o vsebini in predmetu umetniškega dela, o važnosti in koristi umetnosti za družbo in poedinca i.t.n.

Odgovore na vsa ta vprašanja nam bo zdaj, ko je najtežavnejše za nami — mnogo lažje razumeti. Kdor je razlago v dosedanjih "pogovorih" z zanimanjem in razumevanjem sledil, o njem lahko rečem, da ima vse ključke do reševanja nadaljnjih vprašanj že v svojem žepu.

G. RAPOTEC razstavlja svoje slike prav te dni v Sydneyu: David Johns' Gallery, Elizabeth Street.

Razstava je odprta do sobote 17. junija. Žal da nismo mogli že prej naznaniti, pa morda bo pričujoča številka MISLI v vaših rokah pred zaključkom razstave. — Ur.

IZ ZGODNJE POMLADI V POZNO ZIMO

Lucijan Mozetič, Canada.

ZELO LEPO POMLAD SMO IMELI doma na Mirnu dne 16. aprila, ko je bila v Mrijinem sve-tišču na Gradu velika glasbena slavnost. Svoje nastope so imeli združeni pevski zbori iz obeh Go-ric, stare in nove. Vsak od njih je pel pod vodstvom lastnega pevovodje in organista. Iz Ljubljane je prišel poseben glasbeni profesor in je igral sve-tovne skladbe, tako tudi eden iz Avstrije. Na-bralo se je ogromno ljudi, cerkev so za ta dan spre-menili v dvorano.

To je bil moj zadnji dan na dopustu v domovini. Ni se bilo lahko ločiti od domačih, posebno ne od mame. Upam, da se je med tem že potolažila. Dne 17. aprila sem se odpeljal po zraku preko Milana in tako dalje v Montreal v Canadi. Polet je trajal 7 ur in 20 minut. Razlika v času med domovino in Canado je 6 ur. Montreal je letos v svetovni javnosti močno v ospredju zavoljo mogočne svetovne razstave. O tem berete seveda tudi v Avstraliji. Toda jaz se nisem namenil v Canado in Montreal zaradi razstave, priletel sem v to mesto k sorodni-kom in sosedom, ki smo se poznali že od doma. Našel sem jih pri dobrem zdravju in vsi smo bili veseli ponovnega svidenja.

Narava tukaj je bila ob mojem prihodu še vsa jesenska, drevesa gola, le v mestnih parkih že poganja zelenje. Mesto Montreal je po velikosti ne-kako tako kot Sydney, le še bolj raztegnjeno na vse strani. Promet je pa lažji in hitrejši. Imajo podzemeljsko železnico — "Metro" — plačaš 25 centov in se pelješ blizu ali daleč. Vožnja je nagla in mirna. Pravijo, da iz sredine mesta do razstavne-ga prostora ne vzame več ko pet minut. Seveda jaz še nisem imel priložnosti pogledati razstavo.

V Montrealu večina ljudi govori francosko in tudi po cerkvah je vse v francoščini. Slovenci imajo lastno cerkev in vsako nedeljo prihajajo k maši od blizu in daleč. Moram reči, da jih vedno pride najmanj toliko kot v Sydneyu na kakšno romanje. Duhovnik, ki je lazarist g. Stanko Boljka, ne hodi nikamor drugam maševat. Ta mesec imamo tudi vsak večer šmarnice in udeležba je kar lepa. Dne 30. aprila smo imeli prvo sv. obhajilo, popoldne pa birmo. Birnoval je neki škof iz Ugande v Afri-ki. Bilo je 50 otrok. Jaz sem prišel do svojega posla samo pri obedu, kjer sem serviral. Najel me je za to službo lazaristovski brat Ciril, ki je bil pred letom še doma na mirenskem Gradu. Kar se tiče cerkve in službe božje, ne pridem v poštev, ker ima župnik kar deset ministantov in tako sem jaz v tem pogledu brezposeln.

Misli, June, 1967

Slovenci imajo tukaj tudi veliko "farmo" ali pristavo, kjer se zbirajo za razvedrilo in razne pri-reditve. Imeli so bazar in so na njem zbrali za cerkvene zadeve 2,500 dolarjev. Tudi drugače ve-liko dajo za cerkvene in kulturne reči. Imajo tudi zelo dober pevski zbor, da ga je veselje poslušati. Drže skupaj kakor ena družina.

Jaz delam v neki bolnici kot pomožni kuhar. Na srečo se tam govori samo angleško. Pri vsem tem nisem pozabil na Sydney in prijatelje ter znance tam. Ugibam, kaj je že kaj novega pri vas: pri društvu, pri Akciji za Dom in pri delu za sestrsko hišo. Pogrešam MISLI, ki jih nisem do-bil že od marca meseca. Tudi pismo sem dobil samo eno, odkar sem proč. Tako zaenkrat vse prav lepo pozdravljam in se priporočam za kakšno pi-sanje. To pišem dne 5. maja 1967. Moj naslov je:

Luicijan Mozetič,
c/o Di Bert, 9205 L Esplanade Ave.
Montreal 11, Que., CANADA.

NA BREGU TIHEGA OCEANA.

P. Vladimir Kos, Tokio

Gora Fudži
odlaga kimono nevest,
v kanu zelenem nihče ne čaka.

Jaz pa k boru slonim
in v daljo strmim
na bregu Tihega Oceana.

Tudi dim zoglenelih spominov
odhaja s polj,
nabreklih s sokovi marca.

Jaz pa k boru slonim
in v daljo strmim
na bregu Tihega Oceana.

Kdo razume
v valovih spočeto povest
o živih ribah in mrtvih skalah?

Kdo ugame skrivnost
ljubečih besed
na bregu Tihega oceana?

"ZVITOREPKA" NA PLANINI PRI VIPAVI

Iz "Pastirčka"

ZVEČER, KO SO BILI VSI DOMA in pri topli peči, je gospodinja ogledovala ubito lisico in dejala:

"Ta mi ne bo več kradla kokoši. Marsikatera je izginila v njenem požrešnem gobcu".

Rezika se pa ni mogla načuditi velikemu, košatemu repu in je vprašala:

"Zakaj pravijo lisici Zvitorepka, saj ima raven rep in dolg je skoraj tako kot njen trup".

"Bom pa povedal", je rekel dedek, en primer o lisičji zvitosti. Na Planini pri Vipavi je bilo. Planina ni ena sama vas, pač pa je pet ali šest majhnih skupin hiš, ki imajo vsaka svoje ime. Neke pomladi so kar na lepem začele zmanjkovati kokoši in mladi marčni piščanci po vseh teh vasicah — razen v eni. V Gornji vasi so imeli mir.

"Vam je lahko", so govorili kmetje v ostalih vaseh. "Fortunat je član lovske družine in ima lovskega psa, zato si lisica ne upa v bližino vaše vasi. Blogor vam! Po naših vaseh se pa kar na debelo redčijo člani kurjih družin".

In res! Pri Kobalovih so bili že ob nekaj kokoši, v vasi pri Marcih je zmanjkalo kar šest piščancev, pri Štancarjevih so izgubili najlepšega petelina in dve kokoši, v Dolenji vasi kokoš in tri domače zajce. Celo v vasi pri fari so se pritoževali nad nesramno tatavo. Nastavili so ji pasti, a kaj

ko je zabevskala enkrat pod Ostrim vrhom, drugič v gošči nad Marci in Štancarji, spet drugič nizko doli pri cerkvi sv. Marjete. Kmetje so se pritoževali in prosili lovca, naj poišče roparico.

Nič! Kokoši niso bile varne nikjer drugje, kot le v Gornji, vasi, kjer so imeli lovca in lovskega psa.

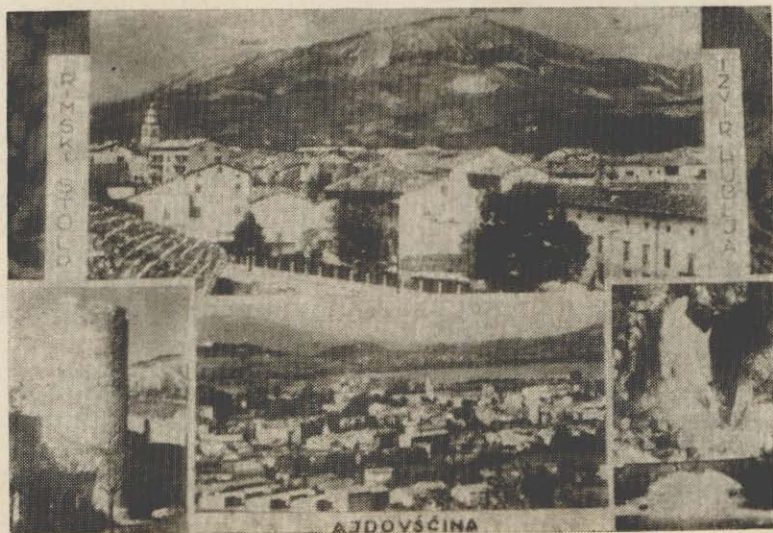
Nekega dne, bil je lep sončen dan, je lovčeva mati zakurila krušno peč, ker je zamesila veliko peko kruha. Da bi se peč čimprej in kar najbolje razbelila, je šla za hiši, kjer so imeli kup rožja. To so odrezki trtnih mladik, ki posušene zelo razžare ogenj. Na kupu rožja je pa zagledala . . .

"Kaj je zagledala?" sta vprašala otroka.

"Na kupu rožja so se na toplem grele tri mla de lisičke. Sin lovec je z drugimi delal v vinogradu, lovski pes pa je spal na dvorišču v senci pod orehom".

"In potem? So jih polovili?"

"Kajše! Gospodinja je takoj poslala v vinograd pastirja z novico. Prišli, so razmetali rožje, našli pod njim topli brlog, dobro nastlan z listjem, in rov. Drugega nič. Po vseh drugih vaseh je kradla kokoši, piščance, peteline in zajce ter jih nosila svojim mladičem, le v vasi, kjer je imela svoj brlog ni ukradla ničesar. Pa naj še kdo reče, da je po krivici dobila ime: Zvitorepka!"

ŽE STARI GRKI SO PELI

(Škrjančkov niso imeli)

NAJSTAREJŠE PESMI, ki so se nam ohranile zapisane, segajo v staro grško kulturo, v dobo kakih 800 let pred Kristusom. Grki so svojo glasbo zelo cenili. Izmed vseh umetnosti — stavbarstvo, kiparstvo, slikarstvo jim je bila tako draga kot glasba samo še poezija. Obe ti dve umetnosti sta se pri njih tudi stalno družili in se spajali v celoto, zato jim je bila najbolj pri srečju vokalna glasba.

Ustvarjali so pesmi, kjer se je z merami poetičnih verzov lepo skladala tudi melodija z ritmom. Take ubrane pesmi pa so bile vedno le enoglasne, zakaj večglasja Grki še niso poznali. (Zato pač tudi niso mogli imeti Škrjančkov.) Radi so pa pesmi prepevali s spremljevanjem glasbil: ob petju so brenkali na harfo-liro ali pa piskali na aulos — klarinetu podobno glasbilo.

Šele počasi se je uveljavila tudi sama igra na inštrument. Zgodovina govori o piskachu Sakadasu, ki je osvajal poslušalce s kompozicijo za sam aulos. Posnemal je prizore iz borbe boga Apolona z

zmajem. Tako je v glasbi dostojanstveno nastopil mogočni bog in se boril s pošastjo ter jo premagal. Piskach Sakadas je med igro na aulos izvajal razne telesne gibe, kakor bi plesal. Tako je skušal čim pristneje ponazoriti borbo.

Na glasbeni umetnosti je bil udeležjen ves grški narod. Razen sužnjev so se vsi državljani bavili z glasbo, imeli so jo za važno vzgojno dejavnost. Njihov medroslovec Platon je celo zapisal: Država brez dobre glasbe je zapisana smrti.

Grkom so bile posebno priljubljene glasbene tekme — agoni. V njih so nastopali razni glasbeniki ter pred številno množico izvajali svoje nove skladbe. Vsako posamezno izvedbo, če se je zdela dobra, so poslušalci povzdignili do velikih časti in tako umetnika ocenjevali. Prav tako so pa znali brezobzirno obsoditi tistega, ki jih je razočaral. V nekaj primerih so ga celo obsodili na smrt . . .

Grki so bili prvi, ki so uvedli glasbo v dramsko umetnost. S posebnimi glasbenimi vložki so poživljali dejanje na odru (sceni). Od tedaj je vse do današnjih dni ostala težnja živa, da se združita v celoto drama in glasba. Končni plod te težnje je — opera. (Po "Odmevih").

APRIL, MAJ, JUNIJ V SLOVENŠČINI

Pepe Metulj

ZAKAJ SE POMLADNEMU MESECU pravi "traven", ni treba preveč ugibati. Trava je spomladi prva zelena in hitro raste. Pišejo, da so mesec traven poznali že stari Slovenci, ko so bili še vsi eno in v skupni domovini. Ko so se pozneje razšli, so vzeli ime "traven" s seboj, pa ne vsi za isti mesec. Ni jim povsod istočasno zelenela in rasla trava. Enim je bil traven že marec, drugim šele junij. Slovenci smo rešili to vprašanje tako, da nam je april mali traven, maj pa veliki. Tako vsaj v novejšem času in v koledarjih in pratikah, ki so na splošno v uporabi.

Slovenci v Prekmurju pa še danes pravijo mali traven marcu, veliki traven pa aprilu. Tako piše Stabej. Aprilu menda pravijo tudi kar velikotrvnik, včasih tudi deževni mesec. Na Štajerskem so mu nekoč rekli travnjek, morda ponekod še danes. Valentin Vodnik mu je pa dal svoje ime: ovčjider.

Tudi za maj imamo še več drugih imen: maj-

nik, cvetnar, cvetnik, rožni mesec, šentlipovšek. Posebneži so spet Prekmurci. Maju pravijo po domače "risalšček" ali "risalščak". Kaj jim pa riše? Nič ne riše, pomeni pa: binkoštni mesec. Binkoštim pravijo Prekmurci "risrale". Podobno ime za binkošti imajo okoli Dubrovnika in Boke Kotorske: rusalji. Vrtnica, ki cvete o binkoštih, ima pri njih ime: rusa.

Za junij je menda najstarejše slovensko ime: bobov cvet. Nekoč so pridelovali toliko boba, da jim je bil redna hrana skozi leto. Od Trubarjevih časov naprej se je uveljavil: rožni cvet. Mnogi pa mislijo, da to ime ne prihaja od rože, ampak od rži, torej: rženi cvet. Nekaj časa so različni pisatelji nerodno zapisovali to ime, pa je počasi prišel do veljave rožni cvet in se skrajšal v rožnik. Stabej piše, da so tako skrajšano ime za junij-rožnik najprej začeli rabiti v okolici Celja.

Toliko o teh treh mesecih. O juliju, avgustu in septembru pa drugič.

VOJNA V VIETNAMU TRKA NA SVETOVNO VEST

Postala je tako veliko svetovno vprašanje, da ne more nihče reči: mene ne zadeva, mene ne briga. Že davno ni ve zgolj vojaška zadeva, ni zgolj politična zadeva, ni zgolj zadeva dveh ali treh držav. Vojna v Vietnamu je moralno vprašanje vsega sveta, zakaj razvila se je v način pobijanja, kot ga zgodovina komaj pozna. Sicer je vsaka vojna že sama po sebi vprašanje vesti, ta pa še prav posebno. Kako naj se kristjani, posebej katoličani, pri tem vedemo? — Ur.

Članek v "DRUŽINI", Ljubljana

POD NASLOVOM: AMERIŠKI KATOLIČANI obsojajo vojno v Vietnamu, beremo: "V zadnjih tednih vedno bolj narašča nezadovoljnost med katoličani v ZDA zaradi vojne v Vietnamu. Za sedanje zadržanje ameriških katoličanov do vojne v Vietnamu je značilen uvodnik v uglednem katoliškem listu COMMONWEAL, kjer je med drugim dobesedno zapisano: ZDA naj zapustijo Vietnam! Vse naj storijo, da si ohranijo mednarodni ugled. Vojna v Vietnamu je krivična. Vojna v Vietnamu je zločin kljub dobri nameri oseb, ki vojno vodijo. Kar se dogaja v Vietnamu, je nepopisno. V Vietnamu se bori več ameriških vojakov kot nekoč na Koreji. Ta vojna stane več kot vsa pomoč, ki smo jo kdaj dali državam v razvoju. Že davno je bilo vrženih več bomb na Vietnam kot smo jih Amerikanci vrgli v drugi svetovni vojni na Japonsko."

Poleg gornjega odlomka iz lista COMMONWEAL našteva DRUŽINA druga gibanja v Združenih državah, ki so zoper vojno v Vietnamu. Tako na primer piše: Tudi dr David Hunter, ki je duhovnik episkopalne cerkve, je poudaril, da bi moralo Ameriki služiti za zgled neumorno papeževovo prizadevanje za svetovni mir.

DRUŽINA se je torej očitno postavila med odločne nasprotnike vietnamskega vojskovanja, čeprav samo z navedbami iz ameriškega tiska. Na lastno odgovornost in iz svojega spoznanja ni pisala, vsaj opazili tega nismo. Ostali tisk v Sloveniji pa seveda govori proti vojni v Vietnamu tudi z lastnimi besedami in jo napada že zato, ker je vojna proti komunistom.

Drugod po svetu

Po vseh deželah se zbirajo ljudje, ki so na vso moč proti vojni v Vietnamu, pa tudi taki, ki so pod-

porniki te vojne. Razlogi, zakaj je kdo proti vojni ali zanjo, so seveda zelo različni. Mnogi so zoper vojno v Vietnamu pač zato, ker zavedno ali komaj zavedno drže s komunisti na splošno. Drugi zato, ker se boje, da bodo morali njihovi sinovi v vojno. Tretji zato, ker se boje komunistov, češ da jim bodo pobrali imetje, premoženje, brezskrbno življenje in veseljačenje. So med nasprotniki vojne tudi taki, ki demonstrirajo in razgrajajo zoper vojno zavoljo samega demonstriranja in razgrajanja, ki jim je prišlo že v navado.

V Avstraliji je podoba, da je večina ljudi za vojno zato, da ustavijo komuniste nekje na severu, preden se dokopljejo do same avstralske dežele.

Vendar je treba priznati, da so med nasprotniki te vojne tudi zelo resni ljudje, ki pri tem nimajo nikakih sebičnih misli, ampak presojujejo potrebnost ali nepotrebnost vojne z vidikov občečloveške blaginje in moralnosti. So iz vseh mogočih svetovnih nazorov. Ti krogi radi sprašujejo vest nam katoličanom, češ; zakaj ne obsodite odločno in javno vietnamske vojne, ko jo na ves glas obsoja vaš papež . . .

Isti krogi so močno zamerili kardinalu v Sydneyu, ki je baje nekoč dejal: kar lepo molčimo, ko Avstralija pošilja fante v Vietnam. Naša vlada vse bolje ve, kaj je treba, kot moremo vedeti mi. — Še bolj so zamerili kardinalu Spellmanu v New Yorku, ki je kot vrhovni vojaški kurat rekel ameriškim vojakom na fronti: cilj te vojne je popolna zmaga, naj se z vami bojuje Kristus . . . Obema kardinaloma in še drugim očitajo, da se podajajo svojim vladam, kot so se podajali med vojno nemški škofje Hitlerju — brez osebne presoje položaja. Čut patriotizma zmaguje nad drugimi vprašanji . . .

Nekdo v Avstraliji je vrhu tega zapisal na naslov katoličanov, ki mislijo, da je pač nujno treba komuniste pobijati, da se ubranijo komunizma: "Zgražate se nad strahotami, ki jih počenjajo komunisti nad nedolžnim prebivalstvom v Vietnamu in sploh nad nasprotniki, toda ko so v Indoneziji nacionalisti zmesarili 500,000 do enega milijona komunizma osumljenih državljani, niste odpri ust. Kristusov mir ne bo zavladal v naših dušah in na svetu, dokler nam srca ne bo enako pretreslo iztrebljanje komunistov in njihovih sopotnikov, kakor nas pretresa divjanje komunistov nad kristjani in raznimi kulaki."

Papeži in vojna

Katoličani ki jim ameriško, avstralsko in zavezniško poseganje v Vietnam velja za "pravično vojno", so ponosni na papeže, zlasti na Pavla VI, ki so po vsem svetu znani kot največji pobudniki za svetovni mir. Zdi se pa, da res vsi skupaj premalo tehtamo njihove izjave. Oglejmo si nekatere!

Pij XII. je dejal: "Za sprožitev vojne ni dovolj, da imaš povod za obrambo pred kakšno očitno krivico. Treba je še vedno tehtati. Sprožitev vojne utegne povzročiti večjo nesrečo kot potrpežljivo prenašanje krivice. Če je podoba taka, je treba vojno opustiti in krivico prenesti."

Janez XXIII. je izjavil: "V časih atomskih bomb si je komaj še mogoče misliti, da bo kakšna vojna služila v korist kot orodje pravice".

Pavel VI. je vzkliknil: "Za Boga, prosimo vas! Pogodite se, pogoditi se je treba takoj, tudi če bi katera stran občutila neugodje ali celo kaj izgubila. Nekoč se bo vsekakor treba pogoditi, pa zakaj šele na koncu dolge verige krutih pobojev in ogromnih materialnih izgub".

Najbližje vojni v Vietnamu je kajpada prišel s svojimi besedami Pavel VI, toda tudi iz izjav prejšnjih papežev misleči ljudje zaključujejo, da je ameriška (in zavezniška) intervencija v Vietnamu zelo neumestna, če že ne zločinska. Dejstvo je, da deželi sami povzroča nepopisno gorje, Amerikanci in zavezniki pa tudi v primeru končne zmage — če je sploh mogoča — ne bodo mogli z gotovostjo reči, kakšno korist je vojna imela.

Izjave koncilskih škofov.

Vesoljni cerkveni zbor je posvetil vprašanju vojne in miru mnogo razprav in izdal močne izjave. Vse so temeljito premisljene in prepričevalno izražene. Kdor jih s premislekom bere in obrača besedilo na Vietnam, ne more biti z lahko vestjo navdušen za to vojno. Vendar najdejo tudi zagovorniki ameriškega poseganja v Vietnam nekako oporo, ko berejo:

"A eno je, zastaviti vojaške sile v pravično obrambo narodov, povsem drugo pa: hoteti si podjarmiti tuja ljudstva. Kakor vojaška moč sama nikoli ne stori, da je njena uporaba v poljubne vojaške ali politične nemene zakonita, tako s tem, da je vojna na nesrečo že izbruhnila, vojskujočim se strankam nikakor že samo po sebi in dovoljeno vse... **Tisti pa, ki so se posvetili domovini s tem, da služijo v vojski, naj imajo zavest, da ščitijo varnost in svobodo narodov in da učinkovito prispevajo k utrjevanju miru, dokler opravljajo to svojo nalogo v pravem duhu.**"

Razume se, da koncil ni mogel imeti v mislih le kakšne trenutne vojne, pa primer v Vietnamu,

Misli, June, 1967

zato se ni izrekel o njej posebej tako ali tako, seveda tudi ni pozval Amerikancev, naj oprtajo svoje puške in odmarširajo domov. Šlo mu je za to, da med ljudmi vzbudi v zadevi vojne in miru takega duha, ki bo veljal za vse čase in kraje ter kar moč jasno izrazil nalogo katoličanov in drugih, ki so dobre volje. V luči koncilskih izjav — kakor tudi v luči raznih papeških izjav — vojna v Vietnamu ni vsa bela in ni vsa črna. Naj kdo še toliko riba pod nos katoličanom napore Cerkve in papeža za mir in ustavitev vojne v Vietnamu — do zaključka in zahteve, da morajo Amerikanci položiti orožje in oditi domov, nas po tej poti ne bo zlahka privedel. Žal, zadeva ni tako enostavna.

Otipljivi poskusi za mir

Iz obče veljavnih načel izvesti sodbo nad podobnimi primeri ni vedno lahko. Vsekakor bi bilo želeli, da se vojskovanje v Vietnamu čimprej ustavi, čeprav s tem, da se Amerikanci odločijo za odhod — brez zmage. Ali si je mogoče misliti, da bi kaj takega napravili?

Tajnik Združenih narodov U Thant misli, da bi si prav Amerikanci tako velikodušno potezo lahko privoščili. Ko je vsa reč tako zapletena in nima kar nič izgledov za kak resen vojaški uspeh — zlasti ko se obeta še skupen nastop Sovjetov in Kitajcev v pomoč komunistom — bi bilo treba ravnati po načelu: pametnejši odneha. Kot povedo poročila, vse dolgotrajno vojskovanje ne more pokazati drugih uspehov kot število pobitih od dne do dne, drugega trpljenja nešteti pa še omenjajo ne, ali pa komaj. Amerika bi si s predlagano velikodušno potezo ne nakopala sramote pred mislečim svetom, dovolj je močna, da bi prestala sramotenje komunistov, češ da je podlegla. Prav s tako potezo bi jim ovrgla očitke, da si skuša lastiti tujo posest, ta očitek ne bo utihnil, dokler so Amerikanci v Vietnamu. Na drugi strani bi si pa pridobili množico iskrenih prijateljev križem po svobodnem svetu, vse bolj iskrenih kot jih imajo danes.

Drugi razmišljajo dalje: Vojna v Vietnamu divja z izgovorom, da gre za odpor proti komunizmu. Tako izjavlja Amerika, tako Avstralija, tako ostali zavezniki. Toda izkušnje kažejo, da je komunizem najbolj močan in v sebi strnjen, kadar se lahko izkazuje z orožjem za svojo obrambo. Sklicuje se na patriotizem podložnikov in se z njihovo pomočjo drži v sedlu. V vojnem metežu nje-
(Konec str. 179)

PONOVITE NAROČNINO!

GAŠPERJU GOVORI

NJEGOVO SRCE

Prisluškovalec

DRAGI GAŠPER: — ZA TVOJO PETDESET-LETNICO sem se namenil napraviti ti govor. Ne bom govoril o tebi, ampak o samem sebi. Iz skušnje vem, da me jako malo poznaš, čeprav sem kos tebe samega. Ime mi je: Gašperjevo srce.

Pokazal se ti ne bom, nič lepega ni na meni. Tehtam kakih 12 unč, barvo imam rdeče — rjavo, podoben sem bolj hruški kot tistim slikam, ki jih poznaš iz knjig in razglednic. Moja vrednost torej ni v lepoti, ampak v delu, ki ga napravim zate: tvoj suženj sem.

Svoje bivališče imam v tvojih prsih, pripet sem na svoje mesto s kitami in nitkami tvoje notranjosti. Merim kakih 9 cm po dolgem in 6 počez. Kar pišejo o meni pesniki in romantični pisatelji, nikar ne jemlji zares. Sem čisto navadna "pumpa" — črpalka ali sesalka — prav za prav dve: ena poganja kri v pljuča, druga dalje v tvoje telo. Vsak dan požnem kri skozi žile tolikokrat, da bi — če ne bi krožila — bila njena pot dolga do 90,000 km. Napolnila bi posodo, ki drži nekaj nad 10,000 litrov.

Ti, Gašper, komaj kdaj pomisliš na vse to. Če se sploh spomniš name, si predstavljaš nekaj delikaten, nežen strojček, ki se lahko vsak čas polomi. Ha, jaz delikaten! Ali si moreš misliti, da sem ti doslej načrpal in izčrpal že blizu 300,000 ton krvi? Dvakrat močnejši sem kot katerakoli mišica v nogah najhitrejšega tekača ali v rokah najmočnejšega rokoborca. Delam brez prestanka noč in dan 70, 80, 90 let...

Brez prestanka? Nekoliko se mi je zareklo. O, tudi počivam — med posameznimi utripi. To je približno po pol sekunde vsakič. To mi gotovo privoščiš, ali ne? Več počitka dobim, ko ponoči zaspiš. Takrat veliko krvnih posodic v tvojem telesu miruje in moji utripi se znižajo od kakih 72 na 55. Tako prijetno počivava oba, ti in jaz.

Kot sem že rekel, Gašper moj, ti le redko pomisliš name. Imaš čisto prav. Manj ko obračaš name pozornost, bolje je za oba. Ti bi lahko postal živčen, jaz bi prišel iz reda. Je že res, včasih ti povzročam skrb, pa po navadi brez vsake po-

trebe. Spomni se na tisto noč. Zbudil si se in skoraj nevedoma si začel poslušati moje utripe. Zazdelo se ti je, da sem nekako preskočil zdaj en utrip, zdaj drugega. "Kaj, ali mi srce peša? Ali bo kar nehalo utripati?" Ne boj se, Gašper, nič hudega ni. Veš, jaz imam svojo lastno elektriko in zgodi se mi, da vžig ni popolnoma točen. Dva utripa se zgrneta v enega, takorekoč, ti pa misliš, da je eden izostal. To se dogaja pogosto, pa ti niti ne opaziš. Naj te ne moti, kadar prisluškuješ.

Prav tako si me verjetno že zasačil ponoči, ko se zbudiš, da utripam kakor za stavo. Kam se mi mudi? Nikamor. Ti si imel sanje, ki so te pognale v tek, pa sem tudi jaz tekel s teboj. Čisto naravna zadevščina. Če se zaradi tega vznemiriš in razburiš, si stvar samo še poslabšal. Vsak tvoj nemir, vsako živčno razburjenje — tudi mene razburi. Ne bom se kar na lepem ustavil, ali nered je le tu.

Ali pa — tisti sunek bolečine v prsih, ki te kdaj pa kdaj zadene, ko čisto mirno sediš in pišeš ali bereš. Srce, srce! Saj ni res! Najbrž je želodec, ki si ga nekaj ur poprej preveč natrpal. Vem, nimaš želodca v prsih, toda ti ne poznaš vseh čudnih zvez in stikov, ki jih imajo razni organi širom po telesni širini in dolžini. Ne zvrčaj vsega na srce, ki je največkrat čisto nedolžno! Kadar je res kaj narobe z mano, se navadno oglašim ob kakšnem tvojem prevelikem telesnem naporu ali duševni razburkanosti. Takrat začutiš bolečino prav v meni. To je znak, da mi manjka hrane.

Hrane potrebujem desetkrat več kot ostali deli telesa in notranje tkivo. Vendar se ne hranim s krvjo, ki se pretaka skozi moje štiri celice. Ta kri je v hrano ostalemu telesu. Zase srkam hrano iz posebnih žil, ki so samo zame in jim je ime koronalne žile ali kar "koronarke". Te so drobne kakor laščki in rastejo iz debela tenkega kot slamica. Te žilice so tiste, ki so moja Ahilova peta. Tu rada tiči nevarnost zame in — zate.

Ne znam razložiti — in tudi učenjaki še niso dognali — zakaj se v teh nežnih žilicah začne zbirati neka mastna usedlina, ki utegne v dognem času žilico zamašiti, da kri ne more skozi. Rado se to zgodi kar nenadoma in konec je z nama. Debelost "zamaška" utegne biti kaj različna: od frnikule do majhne žoge.

Veš, Gašper, prav lahko si že ti sam imel srčni napad ("kap te je zadela"), pa nisi vedel za to. Čutil si bolečino mimogrede, pa se nisi zmenil.

Res ni bilo potrebno. Žila si je sama pomagala in kri je krožila dalje. Bila je sreča, da se je usedlina zbirala na manj občutljivem mestu. Žal — le prevečkrat se pa zadeva drugače konča.

So ljudje, ki to slabost srca podedujejo. Odpraviti se ne da, mogoče jo je pa imeti pod nadzorstvom. Tako jo zmanjšajo. Debelost, ki rada nastopi v srednjih letih življenja, srcu ni dobrodošla. Vsaka nepotrebna kila masti okoli pasu — novo breme srčni črpalki! In potem — "pritisk krvi"! Poznaš to reč, Gasper! Ne sme biti ne previsok, ne prenizek. Kadar ni z njim vse prav, je navadno previsok. Sitnosti so z njim!

Marsikaj lahko storiš, da bo krvni pritisk nazaj v svojem redu. Z debelostjo proč! Kadiš? Kar je nad 15 cigaret na dan — hudo nevarno je. Nikotin zožuje žile po telesu, posebno na nogah in rokah, le s težavo porivam kroženje krvi skozi take tesnine. Ali se boš čudil, če se moji utripi dvignejo od 72 na 80? To me izrablja. In potem — le zakaj se ne premaguješ, kadar se te ploti nataknenost, zaskrbljenost, razdražljivost! Kar naprej sitnariš in dražiš druge in sebe. Kako naj imam jaz v tebi svoj mir, ko ga ti kališ vse okoli mene sebi in drugim, da ni za nikamor. Vidi, Gašper: s teboj počivam, s teboj se napenjam! Zato mi boš zelo ustregel, če boš tudi podnevi kdaj legel za kako urico in si res dal mir na duši in telesu!

Gibanje, telovadba, telesni napor — koliko pa tega, boš vprašal. Zelo važno je, toda v pravi

meri in mejah. Pri 50 letih ne skušaj tekrovati z dvajsetletniki! In nikar ne lenari pet dni na teden, za "week-end" pa — na korajžo! Razgibaš se "na debelo", truden si, pa kaj — saj boš spet pet dni "lenaril". Gašper, to ni dobro! Gibati se moraš, toda prvič: redno, drugič: po pameti. Ali misliš, da dandanes ni pametno hoditi peš miljo ali dve, ko se lahko pelješ? Motiš se. Ali je trapasto plezati po stopnicah v drugo, tretje, četrto nadstropje, ko je dvigalo pri rokah? Meni, ki sem tvoje srce, se ne zdi neumno, seveda pa ne preskakuj po dve ali tri stopnice!

No, Gašper moj, pogovoriva se še o eni zadevi. Kako je kaj s tvojo vsakdanjo hrano? Ali se napokaš, da je treba odnehati s pasom? Nočem, da trpiš glad, ampak... In kakšne jedi? Mastne, da plavajo? Nikar, Gašper, jaz masti nimam rad, vriva se v kri in jo dela lepljivo, da ne teče gladko po žilah. Kakšen napor za moje "pumpanje"!

Tako, dragi Gašper, toliko sem ti hotel povedati za tvojo 50 letnico, da ostaneva prijatelja za lepo vrsto nadaljnjih let. Nisem ti spregovoril o alkoholu. Upam, da ni bilo potrebno. Pa tudi zato ne, ker bi ti nič ne koristilo. Saj poznaš pregovor: pijanec se spreobrne... Kar sem ti povedal, je samo zaradi najinega prijateljstva. Izbral sem si za to tvojo 50 letnico, pa bi nič manj ne veljalo, če bi imel pet let manj ali več.

Bog te živi, Gašper moj. 'Kol'kor zdravja, tol'ko let.. O "kapljicah" pa rajši molčiva!

Naš zaključek.

VIETNAM (Konec)

gova propaganda najbolj uspeva. Če nima priložnosti za vojno, se po naravnem procesu začne njegova notranja preosnova in njegov jarem postaja bolj in bolj znosen. Za tem počasi, pa gotovo — notranji razpad. Svobodni svet bi moral že enkrat uvideti, da je med najslabšimi sredstvi za odpor proti komunizmu — oborožen nastop. Če bi tisti, ki se jim zdi papežev trud za mir v Vietnamu nerealističen, upoštevali vse drugo, kar prihaja iz njegovih ust ali peresa, bi našli vse bolj uspešno "orožarno" zoper komunizem kot so armade in bombe.

Vojna v Vietnamu divja naprej, pa naj mi rečemo to ali ono. Vendar ni brez pomena, da si vsakdo skuša ustvariti o njej neko dobro premišljeno mnenje. Končno je "svetovna vest", ki nanjo trka vojna v Vietnamu, tudi vest vsakega poedince med nami.

Bodimo s srcem in dušo na strani tistih, ki v Vietnamu ne vidijo samo črno ali samo belo, na splošno pa z vso resnostjo skušajo spraviti v svet duha, ki naj vojno sploh odpravi. Za nobeno vojno ne bodimo navdušeni, če pa kje izbruhne, jo vedno obžalujemo, nikar pa ne recimo: mene ne briga, mene nič ne zadeva, nočem se dati motiti od nje v svojem vsakdanjem prijetnem življenju... Imejmo v mislih izjavo Janeza XXIII: "V časih atomskih bomb..."

OBISKI

Za Misli napisal

Vinko Beličič, Trst

II-3.

SLAVA ELEKTRIKI! — Po njeni zaslugi ne nadlgujemo več sosede Franke, zakaj tudi mi smo prišli do hladilnika. Ker pa se na svetu vse izravna, sprejemamo zdaj vanj meso naše gibčne hišne prijateljice, ki se z bicikljem vozi kar sama ponj tja onkraj Frnetičev. Precej natanko poznamo torej mi njen jedilnik, in včasih dobimo tudi kak namig. Sobodna gospodinja namreč ne utegne več listati po debelih in bujno ilustriranih kuharskih knjigah, zakaj elektrika je vse življenje sunila v zadnjico in pognala v hitrejši tek. Jedi morajo biti hitro pripravljene in hitro pospravljene, nihče nima pri mizi obstanka (oziroma obsedka), dnevi nudijo preveč vsega, da bi človek miroval in dremal.

Ljudje imajo preveč vsega na dosegu, da bi še hotel, mogel in smel kdo počivati. In vendar si jaz počitka ne dam vzeti, zavoljo česar sem pri prijateljih prišel na nelaskav glas, češ da bi lahko več zaslužil in zato manj godrnjal. Malo je že meni podobnih in manjka mi družbe, v kateri ne bi bil primoran odgovarjati na večna vprašanja, po čem se "pri nas" menjavajo marke, dolarji, franki, funti, šilingi (in dinarji), koliko imam plače, kako honorira radio in zakaj si ne kupimo avta. Ko bi vprašanje po avtu izviralo vsaj iz ljubezni in sočutja do nas in ne iz želje po brezplačnem ogledu Furlanije in Benetk! Manjka mi družbe, v kateri ne bi bil primoran poslušati samohvalo ("Mi verjameš, da sem si zadnjič s tukaj kupljenim dežnikom plačala pot sem in nazaj?") ali ugotovitev, da je prihranke še najboljše nalagati v zlato.

Tembolj me je ganila prošnja, ki jo je davni prijatelj s kmetov, Jermol, izrekel v okornem pismu. V soboto pred Jernejem, tako sem bil obveščen, bo ob petih jutraj prispel v Trst fant, ker ima kupiti neki nadomestni del za motorno žago: naj ga počakam pri vlaku in naj mu bom v pomoč, ker ne zna jezika; prinesel mi bo žganja — "in še kaj se bo našlo".

Vlak pripelje — z občutno zamudo, ki so je krivi Frnetiči — in jaz čakam fanta, ki ga ne poznam ne po obrazu ne po imenu. Z očmi švigam po množici kupcev iz dežele mladega socializma in iščem, kdo bi bil tisti fant. Stojim ko kip, visok, z naočniki — in vsakdo, ki gre mimo, lahko ve:

"Ta pa nekoga čaka." Za detektiva me, upam, nima nihče.

Sredi deročega potoka moških in žensk sem ko skala, a noben fant se ne zmeni zame. Ljudstvo odteče in se razgubi, jaz pa se nasajen, ker sem zastoj vstal že ob štirih, še nekaj časa pozorno potikam okoli postaje ob misli, da sem fanta zgrešil in da mu bosta žganje ter tisto, kar "se je še našlo", ves dan v napoto.

Tedaj zagledam na drugi strani ceste park. Toliko sem že slišal o tisti podružnici Balkana, da me kar požene pod kostanje: "Kaj pa, če je mladenič tam?" Ali ko se znajdem v parku, vidim nekaj, zavoljo česar na fanta dokončno pozabim oziroma si dopovem, da je ostal doma (in da je prav storil).

Že vse preveč ljudi je namreč v dveh desetletjih miru in socializma zgubilo spoštovanje do sebe!

Niti ena rdeča lesena klop ni prazna, da bi se mogel človek usesti. Moški, ženske in otroci zamolke polti sedijo na njih ali čepijo okoli njih med zavoji, škatlami, kovčki, torbami. Mnogi so se komaj zbudili. Nepovečesani in neprespani so, zehajo, kadijo, zajtrkujejo meso, pašteto, kruh in pijejo neznanokaj iz steklenic; diši po slivovki. Ženske se hodijo umivat in česat k vodometu (en sam curek se neogljenjo meče pol metra visoko in pada), a med zmečkane, zamaščene papirje okoli klopi priletavajo golobi.

Proti osmi uri se bo prebudila še tista deklica, ki zdaj trdno spi na klopi z glavno na materinih kolenih; prebudila se bo tudi njena mati, ki sedé spi rahlo nagnjena na desno ramo.

Noč je vsej tej množici minila v parku — zato so pa devize ostale nedotaknjene za tržaške trgovine. Ti vsakodnevni anonimni obiski iz krajev med Frnetiči na zahodu in Železnimi vrati na vzhodu bodo vsak hip odhrepneli proti tisti obljubljeni deželi... ter se razgubili po ulicah.

Ali zvečer jih bo park spet poln. Ta pesem je brez konca.

In vendar: kaj bi Trst brez nje? Pljuča bi mu v brezvetrju poapnela in zlezal bi vase.

KRIŽ PRI TOMAJU IN NJEGOVA CERKEV

Ivanka Kariž, Sydney

NAJ NAPIŠEM NEKAJ ZGODOVINSKIH ZRN iz zgodovine tomajske župnije na Krasu. V mislih imam podružnično cerkev sv. Križa v vasi Križ.

Na kraju te današnje cerkve je stala kapelica že v 11. stoletju. Tristo let kasneje so postavili cerkev, ki jo je posvetil tedanji tržaški škof Enej Silvij Piccolomini, poznejši papež Pij II. Dokument, ki o tem priča, je star nad 500 let. Od te prve cerkve je ostal samo še prezbitarij.

Nad vhodom v cerkev je stal stolp s 3 zvonovi. Ta cerkev je stala nekako 200 let. Ko so leta 1640 v Tomaju postavili novo cerkev, so tudi Križani svojo povečali in razširili. Začeli so tudi nov zvonik, ki je pa bil dovršen šele leta 1722. Nad vhodom v današnjo cerkev je napis: S-D-F;G 1651.

Zvonik je začel zidati župnik Garzarolli, iz Senožeč doma, in je srečno prispel do višine zvonov. Piramido so dodali šele 66 let pozneje. Kriški veliki oltar je benečansko delo iz leta 1600, tudi danes še kar v dobrem stanju. Ima lep tabernakelj. Leta 1942 smo ga lepo preoblekli. Stranska oltarja sta bila lesena, leta 1903 so jo nadomestili z novima iz koprivskega kamna, ker sta prejšnja že razpadala.

Pripovedujejo, da je leta 1884 tržaški škof Ivan N. Glavina vizitiral tomajsko župnijo in dolgo ogledoval tedanja lesena oltarja. K njemu je stopil sta-

rešina Anton Macarol-Tončin in mu rekel: Prevzvišeni, ta dva bomo dali podreti. Škof ga nejevoljno pogleda in reče:

“Jaz vas bom pa dal zapreti. Ko bi le jaz imel v svoji kapeli tako lep oltar!”

Ko so med vojno pobirali zvonove, smo, bili tudi mi precej časa brez njih. Samo po eden je ostal v vsaki cerkvi. To je bilo po prvi svetovni vojni. Po dolgem času so nam jih vendar pripeljali in sicer leta 1931. Bila je tretja postna nedelja in vsi veselimo cerkev do zadnjega kotička napolnili.

“LAHKO BI BIL ZRAVEN ŠE DEŽ”, je rekel nekdo v Sydneyu oni dan, ko je moral zavoljo štrajka železničarjev s tisoči drugih dolgo čakati na avtobus in v njem stati stiskan od vseh strani. Misel, da bi bil lahko deževen dan in bi bilo vse še mnogo hujše, mu je olajšala vse težave. Morda ni bilo veliko takih, vendar so časniki poročali, da je večina težave štrajka kar z dobro voljo vzela nase. Besede omenjenega neznanca so pa res zaslužile, da so bile tiskane v sydneyanskem jutranjiku. S tem pa nikakor ne mislimo reči, da nimajo prav tisti, ki so ta štrajk obsodili kot neodpustljivo grdobijo od strani železniških prevoznikov. Kar na lepem so ustavili vlake in pustili tisoče in tisoče ljudi sredi ceste.

Misli, June, 1967

NAPOVEDANA JE NOVA KNJIGA

NEKDO JE REKEL PROFESORJU dr. Metodu Turnšku na Koroškem:

“Potrebna bi nam bila knjižica, ki bi pokazala začetke slovenskega krščanstva. Saj je na splošno naša javnost o tem premalo poučena.”

Dr. Turnšek je odgovoril:

“Drži, da o svoji najstarejši preteklosti, narodni in verski, bore malo vemo. Tudi o tem je zdaj pripravljena knjižica pod naslovom: **Začetek in visek našega prvega krščanstva**. Kmalu pojde v tisk. Ta knjižica bo izšla tudi v tujih jezikah, predvsem v italijanščini, nemščini in angleščini, da nas bodo tudi naši sosede spoznali in z njimi svetovna javnost. Ta knjižica bo povzela najnovejše izsledke zgodovinskih študij in bo tudi našim izobražencem nudila marsikaj novega.”

SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY — AKCIJA ZA DOM

VAS VABI NA

TRETJI LETNI BAL

V SOBOTO 22. JULIJA 1967 OB 8h ZVEČER V

RECEPTION HALL BLUE BIRD CATERERS

Enmore Rd. ENMORE (železniška postaja NEWTOWN)

Da bo večer čim prijetnejši, smo poiskali novo, za to priliko gotovo najprimernejšo dvorano. Prosimo Vas, da si vstopnice preskrbite vsaj do 15. julija. Pri vhodu v dvorano vstopnic **ne bomo** prodajali.

Vstopnina \$4.00 (vključno zakuska). Za vstopnice pišite na: AKCIJA ZA DOM, P.O. BOX 122, PADDINGTON, NSW! (Priložite **denar!!!**). Za pojasnila telefonirajte na: 396378.

I G R A :

ŽENSKI PLESNI ORKESTER IZ RUMUNIJE!

Prosimo, da vzamete na znanje, da ta večer otroci ne bodo mogli v dvorano.

Da bo večer res nekaj posebnega in ne vsakdanji ples, Vas prosimo, da pridete v temnih oblekah — dame prosimo, da pridejo, v kolikor je mogoče, v dolgih oblekah.

Če bomo do takrat razprodali srečke naše "tombole", bomo imeli ta večer žrebanje dobitkov.

Čisti dobiček večera bo šel za slovenski dom v Sydneyu.

Vsi prisrčno vabljeni!

AKCIJA ZA DOM — SYDNEY

SLOVENSKO DRUŠTVO, SYDNEY
naznanja, da se bo vršil njegov

LETNI OBCNI ZBOR

soboto, 1. julija 1967 ob osmih zvečer
v SLOVENSKI SOBI (pod St. Francis Hall)
Paddington.

Vsi člani in njihovi gostje vljudno vabljeni!
Odbor S.D.S.

MATERINSKI DAN — SYDNEY

Tudi letos je Slovensko društvo Sydney pripravilo kratko kulturno prireditev naših otrok in tako proslavilo materinski dan. Proslava je kot otroška prireditev izredno dobro uspela, za kar gre predvsem zahvala staršem, ki so se vabilu tako številno odzvali, saj smo imeli na prireditvi kar 54 otrok — lepo število za raztresene Slovence v Sydneyu. Z malo več dobre volje in požrtvovalnosti bi lahko to število dvignili vsaj do sto do očetovskega dne. Kaj mislite — starši in učitelji?!

Ker je letos 50letnica majske deklaracije, je imel vsak otrok na prireditvi v rokah slovensko zastavico, kulturni referent društva Lojze Košorok se je pa pomembne obletnice spomnil v svojem otvoritvenem govoru.

Ob koncu prav lepa hvala gospema Mariji Košorok in Valenčič ter gospodični Marički Ritlop za potice in domače sladšče. Če vas zanima še to: prireditev je tudi finančno dobro uspela. Zaslužili smo kakih \$30.00, kar je lep prispevek k društveni blagajni, ki je vedno prazna.

AKCIJA ZA DOM

Bližamo se tretji obletnici AKCIJE, ko bomo v "Tretjem letnem poročilu" zopet položili račun, Vse, katerim je Slovenski dom vsaj malo pri srcu, prosim: pošljite svoj dar do 30. junija in si s tem zagotovite mesto med darovalci za Dom.

Prosim vse rojake, priskočite nam na pomoč, kajti samo tako bomo dosegli postavljeni cilj \$7.000. V ta namen smo tudi organizirali srečolov s prvo nagrado: G.E. TELEVIZOR, z drugo: "Lounge sitting set" in tretjo: G.E. sušilec za la-se. Srečk smo natisnili 1200 in so po 50 centov.

Tri leta dela bomo zaključili z LETNIM BALOM, ki bo letos resnična "gala prireditev". To bo prvi letni bal v Sydneyu — "semiformalnega značaja".

Povabite tudi prijatelje drugih narodnosti, Posebno naročen fotograf bo "ovekovečil" na sliki ta nepozabni večer. Za to priliko smo poiskali "novo moderno dvorano — RECEPTION HALL BLUE BIRD CATERERS v Enmoru. Za odlično in bogato zakusko (supper) je tudi preskrbljeno in je vključena v vstopnice. Naj takoj omenim, da pri vratih vstopnic ne bomo prodajali, rezervirajte si jih poprej na naslov: AKCIJA za dom, Box 122, P.O. Paddington. Priložite denar za vsako po \$4. Ne čudite se visoki ceni! Ne bo kakšna "gasilska veselica", ampak LETNI BAL "eksklusivnega značaja." — Rudi Brežnik.

DAROVİ ZA DOM: \$10: Leopold Matelič, Božo Mavko; **\$4:** Benjamin Bratovič; **\$2:** Jože Brežgantič, Franc Terlikar.

Po daljšem presledku bo zopet enkrat slovenska družabna prireditev v zapadnem predmestju. Marsikdo je težko čakal na to. Zato naj nihče od "zapadnjakov" ne manjka. Seveda so tudi drugi dobrodošli, da bo bolj pisana družba. Godba "JADRAN" bo igrala same poskočne, da se vam bo kar kresalo pod petami in prav je, da se, saj se ta ples imenuje:

KRESOVANJE

ki bo v soboto 24. junija 1967 ob osmih zvečer,

MASONIC HALL

(vogal Calliope & Kane Sts.), GUILDFORD, N.S.W.

Pozor: Vabimo dobre gasilce, da bodo pogasili kres, ki ga bomo "zakurili" sredi dvorane. Kdor ne verjame, naj se osebno prepriča.

Odbor AKCIJE ZA DOM

ZGODBA IZ NAŠEGA KRAJA

Ana Šlander, Sydney

FANT OD FARE SE JE REKLO nekdanj Polajnarjevemu Matevžu in kot tak je slovel daleč naokoli po Savinjski dolini. Bila ga je sama moč in neugnana korajža. Tudi priden je bil, pri vsakem delu je poprijel za dva. Najbolj podjeten je pa bil pri raznih fantovskih podvigih, veljal je za poglavarja vseh korenjakov v vasi. Nobena zabava, nobena pustolovščina ni minila brez njega. Iz vseh fantovskih pretefov, ki so nastajali navadno iz gole objestnosti, je izšel kot zmagovalček. Na to je bil posebno ponosen. Prišlo je že v pregovor vaščanom: temu ni nihče kos. Nazadnje pa . . .

Matevžev sosed Jeraj se je ženil. Razume se, Matevž in vsa družina je bila na svatbi. Veselja in veseljačenja na koše. Končno jim je zmanjkalo šal in norčij. V precejšnjem vinskem razpoloženju so se lotili pogovora o strahovih. Drug za drugim so zatrjevali, da se na vsem svetu ničesar ne bi bali. Drug čez drugega so se junačili. Le Matevž je molčal in se pomenljivo posmihal. Dobro je vedel, da je njihov pogum vse bolj v besedah kot v resnici. O marsikom je vedel, da so se mu že ob majhnem šumu tresle hlače. Ko pa le ni bilo konca bahanja in junačenja, je sam povzel besedo:

"Fantje, za pet bokalov plačam tistemu, ki v dejanju pokaže, da ga ni ničesar strah. Kdo od vas si upa zdajle o polnoči na farno pokopališče in pustiti tam na določenem kraju znamenje, ki ga mu bom dal in ga bom zjutraj poiskal?"

Vse je utihnilo. Še spogledovali se niso kaj pride. Večina je gledala v tla. Nazadnje se le oglasi nekdo:

"Pokopališče pa le pri miru pustimo, zlasti ponoči. Z mrtvimi se ni šaliti".

Vsi po vrsti prikimajo. Matevž ne neha dražiti.

"Strahopetci, samo izgovor iščete!"

"Nič izgovor! Po pameti mislimo. Če pa nimamo prav, pa ti pokaži, Matevž, da nisi šleva. Pojdi na pokopališče sam, damo ti za deset bokalov".

Vsi prikimajo, Matevž se zaničljivo smeje.

"Sprejemam ponudbo, nisem šleva kot vi. Pojdem!"

Zaman je povzel besedo star mož, ki je poslušal prepir in zmajeval z glavo: "Nikar, Matevž, ne razkazuj poguma na kraju mrtvih!"

"Fantje, stava drži. Tole znamenje boste našli jutri zjutraj ob križu sredi pokopališča. Na svidenje!"

Matevž je moško odkorakal v temno noč, fantje so se spogledovali in z obotavljanjem segali po kupicah . . .

"Fant od fare" jo je mahal proti pokopališču, pol ure mu je vzela pot. Ni še bilo čisto pol noči, ko je odprl lesno in pogumno stopal naprej. Videl je drobno lučko, ki je medlo brlela v mrtvašnici. Nekdo je tam čakal na pogreb . . .

Beli kamni so se svetlikali izmed temnih cipres, a Matevž se ni plašil. Brez obotavljanja je stopal proti cilju, kjer bo pustil dogovorjeno znamenje. Nenadoma je obstal in prisluhnil. Plink, plenk, plink plenk . . . Kaj naj bo ta čudna igra? Odkod to na tem mirnem kraju? Matevž se je vznemiril, napel uho, da je skoraj zbolelo. Plink plenk — zdaj je že prav blizu. Matevž je okamenel, groza ga je obšla. Ni več samo plink plenk, tudi za oko je nekaj. Bela prikazen teka od nagrobnega kamna do drugega, z železno palico udarja po njih, udarci odmevajo čudno grozotno: plink plenk, plink plenk . . . Čisto ob Matevžu je že . . .

Fanta obliva mrzel pot, s silo se odtrga od tal in se spusti v beg. Ali prikazen je bila urnejša, prehitela ga je in mu zaprla izhod. V groznem strahu je Matevž bežal nazaj preko pokopališča do drugega izhoda, o katerem je vedel, kje je. Nagrobni kamni so ga ovirali, zdaj se je zaletel v tega, zdaj v onega, končno je le dosegel izhod. Toda groza — bela prikazen je pritekla okoli pokopališča zunaj in z Matevžem sta se spet srečala. Fant jo je ucvrl na odprto polje, prikazen tesno za njim. Tekla sta kakor za stavo. Matevžu se je trdila kri v žilah, noge so se mu šibile. V skrajni sili se je pognal pod samotno kozolec in splezal po njegovih praznih latah pod vrh. Pa že je bila tudi prikazen na mestu in udarjala po okovanih kolesih tam stoječega voza, da je ni bilo ne konca ne kraja: plink, plenk . . . Nenadoma odneha in — o groza — tudi ona pleza po latah za Matevžem . . .

"Smrt" je pomislil Matevž in v zadnjem obupu skočil v prazno navzdol, samo da bi ga bela prikazen ne zgrabila. K sreči je priletel na kup sena, ki je bil pod kozolcem, drugače bi se bil gotovo do smrti potolkel. S poslednjimi močmi se je spet pognal v tek, pa kmalu mu je bila prikazen spet za petami. Tekla je vse bolj krepko kot Matevž, njej se kri ni ledenila. Ob znamenju na križpotu je še zadnjič zaplahutala za njim, potem je v hipu izginila.

(Konec str. 189)

Misli, June, 1967

KOTIČEK NAŠIH MALIH

Njeno prvo pismo

Dragi Kotičkarji:— To je prvič, ko se oglašam v Kotičku. Moje ime je Elizabet Martin. Imam še dve sestri, ena je Cvetka, druga je Erika. Jaz sem stara enajst let in hodim v šesti razred k šolskim sestram v Seymour. Mi živimo v kraju Tallarook, eno dobro uro iz Melbourne stran z avtom ali vlakom. Stanujemo blizu železniške proge in lahko vidimo polno vlakov teči mimo nas. Včasih stransko ropotajo in lahko tudi opazujemo avtomobile na glavni cesti, to je Hume Highway. Tako vidite, da nam ni dolgčas. Jaz in Cvetka radi igrava žogo in skačeva čez vrh. Jaz tudi rada čitam in šivam. Mami tudi kaj pomagam v hiši in na vrtu. Nabiram travo za zajčke. Imamo tri velike in tri mlade, pa je vsak druge barve. V šoli smo prejšnji teden imeli tekmo v športu skupno z državno šolo. Naša šola je odnesla PRVENSTVO in jaz sem zelo ponosna na šolo, ki je zmagala. Za danes bo dovolj. Prejmite vsi Kotičkarji po celi Avstraliji prav lepe pozdrave od nas vseh treh sestic. — **Elizabetka Martin.**

NOVOMAŠNIK, BOD POZDRAVLJEN!

(Starši, dajte otrokom prečitati)

Dear boys and girls,

I write this message to you in English to make sure that you get it fully and properly. Read it most attentively and think it over so you will not forget to act according to my request.

I wish to tell you that one of our Slovene young men will become a priest at St. Mary's Cathedral, Sydney, on July 22nd this year, a Saturday. He is **Edward Sedečič** of Narrabeen near Sydney. He now is finishing his studies for the

Prizorček z materinske proslave v Sydneyu za letošnji maj. (Paddington)

Priesthood at the great Seminary of Manly. His first solemn High Mass will take place on the Sunday following, at the Parish Church of Narrabeen.

On Sunday, July 30th, however, Father Edward will celebrate a solemn High Mass for the benefit of his Slovene friends at St. Francis Church, Paddington at 2 p.m. Later on, we all will enjoy Father's presence in our midst in the Parish Hall.

You may think, boys and girls, that such an affair concerns your parents and other elderly Slovene people in the first place. You are wrong: this great day will have a meaning for you youngsters most especially. You see, the newly ordained Priest, Father Edward, has the very same background as have most of you; he was born of Slovene parents in this country, and he is proud of it.

Therefore, if you live somewhere in the Sydney area, be sure to come and join us all for this great occasion. I assure you this will be a most memorable day in your life. The theme of the day will be: **LORD, GRANT US MANY MORE VOCATIONS TO THE PRIESTHOOD** — and also to the Brotherhood and Sisterhood — **especially among our young Australian Slovenes.**

Now, just another thing. To show how happy we are that our national, Edward Sedečič achieved his priestly vocation, we wish to present him with a Spiritual Bouquet consisting of prayers, holy Masses and Communion on behalf of the newly ordained. You all are called upon to contribute to this Bouquet.

Please start these pious exercises immediately for the intentions of our new priest and mark them down on a piece of paper. Boys and girls of Slovene nationality all over Australia should join in. Please send your papers not later than July 28th, to:

Father Valerijan Jenko, O.F.M.,
66 Gordon Street,
PADDINGTON, N.S.W.

Those of you, however, who will be present at the Mass, may give them personally to Father Edward.

Your paper should look something like this:

Morning prayers	10 (or more)
Night prayers	15 (or more)
Holy Masses	7 (or more)
Holy Communion	5 (or more)

Fr. Valerijan,
Paddington.

Iz Slovenske Duhovniške Pisarne N.S.W.

Tel. za p. Valerijana: 31-3655

Službe božje

Nedelja 18. junija (tretja v mesecu):

Leichhardt (sv. Jožef) ob 10:30

CANBERRA (Bradon) ob 6.15 pop.

Nedelja 25. junija (četrta):

Sydney (St. Patrick) ob 10:30

Villawood (Gurney Rd.) ob 10:15

Nedelja 2. julija (prva):

Blacktown (stara cerkev) ob 10:30

Croydon Park (sv. Janez) ob 10:30

Nedelja 9. julija (druga):

Sydney (St. Patrick) ob 10:30

WOLLONGONG (St. Francis Home) ob 4.45
pop.

Nedelja 16. julija (tretja):

Leichhardt (sv. Jožef) ob 10:30

CANBERRA (Bradon) ob 6.15 pop.

PRIDITE, MOLIMO!

V nedeljo 2. julija, prvo v mesecu, bomo spet molili za blagor domovine Slovenije v znani kapelici sv. Frančiška v Paddingtonu ob 2. popoldne.

Ker bo to le nekaj dni pred praznikom slovanskih apostolov sv. Cjrlila in Metoda, bo molitev posvečena veliki misli na krščansko edinost med slovanskimi brati, ki sta jo sveta brata tako zelo želela. Vse v smislu vzklika: Sveta Cjril in Metod, čuvajta slovanski rod!

IZ SV. MAŠE ZA MIR

O Bog, ki iz tebe izhajajo svete želje, dobre misli in pravična dela: daj svojim služabnikom tisti mir, ki ga svet ne more dati, da bodo naša srca tvojim zapovedim vdana in časi, ko nam odvzameš strah pred vojnami, pod tvojim varstvom mirni. Po Gospodu . . .

ZA SESTRSKO HIŠO V SYDNEYU

P. Valerijan

V preteklem mesecu je SKLAD ZA HIŠO prejel močan sunek kvišku, ko je g. Pepe Metelj poslal svoj velikodušni mecenski dar, katerega bi bilo treba zapisati z zlatimi črkami — \$500.00. Takole pravi v pismu, ki je spremljalo dar:

“Dragi č. p. Valerijan: — Stisnilo me je pri srcu, ko sem bral, kar pišete v MISLIH, da bo treba bolj “stisniti” in dati za sestrsko hišo. — Potem sem dolgo ogledoval sliko iz Slomškovega Doma v Melbournu in dobil velike želje, da bi ga kmalu imeli tudi v Sydneyu. — Odločil sem se, da vam pošljem svoj dar. Več let sem deval na stran in hranil za drugačne namene, pa nisem čisto dobro vedel, za kakšne namene. Pokazala bi bodočnost. — Naj bo zdaj tako. Po p. uredniku vam pošiljam \$500 za sestrsko hišo v Sydneyu. Moj dar in pismo lahko objavite, morebiti bo komu za zled. Rad dam ta “zgled” za javnost zato, ker poleg p. urednika nobeden ne ve, kdo sem. On bo pa molčal, na to se popolnoma zanesem. — Vdani vam Pepe Metelj.”

Iskrena hvala in Bog plačaj! Vse priznanje g. Metelju za presenetljiv dar. Bog daj, da bi imel še dosti posnemalcev vsaj v malem, če že ne z isto vsoto. Le tako naprej in kmalu se bodo sanje začele uresničevati in bomo dobili samostan za sestre in še versko in kulturno središče. Če bodo vse zdrave sile v naši sydneyski skupnosti še naprej tako lepo sodelovale, bomo z združenimi močmi — Slovensko društvo s pododseki in katoliška skupnost — dosegli cilje, za katerimi vsi stremimo in delamo zanje.

Tu so darovi, ki smo jih prejeli v maju: \$500.00 Pepe Metelj; po \$20.00 Anton Pasič in Vinko Stibilj; po \$10.00 Lucijan Kos, Jože Marinč in Mr. & Mrs. Toni Štukelj; \$7.00 J.P.; \$6.00 Feliks Bertoncelj; \$4.00 J. Ferbežar; po \$2.00 Stanko Fabjan, Franc Kranjc, Rudi Kužnik in Matija Okorn; po \$1.00 Franc Nusdorfer in Franc Vrtelj. — Tako je številka na banki dosegla \$4,100.00. Vsem skupaj in vsakemu posebej iskren Bog plačaj! Običajna sv. maša bo zopet v juniju opravljena za vse dobrotnike, sestre v Melbournu pa bodo opravile uro molitve zanje! Molimo in darujemo za procvit tega podjetja! —

Misli, June, 1967

IZ MATIČNIH KNJIG N.S.W.

K r s t i

John Milič, Bankstown. Oče Jože, mati Dobrina r. Knez. Botrovala sta Ivan in Alojzija Knez — 2. aprila 1967.

Ana Marija Lenc, Canley Vale. Oče Alojzij, mati Marija r. Kecelj. Botrovala Štefan in Helena Zdravec — 30. aprila 1967.

Suzana Jožefa Štibilj, Turramurra. Oče Vinko, mati Elizabet r. Skinner. Botrovala Jože in Barbara Benčina — 7. maja 1967.

Erna Črnčec, Newtown. Oče Jože, mati Erna r. Črnčič. Botrovala Regina Prosič — 7. maja 1967.

Danica Tušek, Newtown. Oče Ivan, mati Štefica r. Horvat. Botrovala Martin in Ljerka Berkopec — 30. aprila 1967.

Olga Marija Kužnik, Concord. Oče Rudi, mati

Marija r. Vindiš. Botrovala Janez in Marija Vindiš — 14. maja 1967.

Silvia Marta Kužnik, Concord. Oče Rudi, mati Marija r. Vindiš. Botrovala Peter in Marija Strah — 14. maja 1967.

Janez Rafael Marinič, Lake Hts. Oče Janez, mati Bernarda r. Baša. Botrovala Franc in Ana Baša — 14. maja 1967.

P o r o k e

Alojzij Grželj iz župnije sv. Jakoba v Trstu in **Frana Žuvela-Maričič** iz Vele Luke. Priči sta bila Toni in Romana Muha — 6. maja 1967.

Rok Baričič, župnija Podgraje, in **Dragica Brajković**, župnija Gornje Prekrižje. Priči sta bila Henrik in Ivanka Jurišević — 20. maja 1967.

P. PODERŽAJ SE ZAHVALJUJE

PRED MESECI JE DOKONČAL veliko delo pri gradbah nove šolske naselbine v Durgapurju, pri čemer je bil zaposlen več let. Vodstvo teh vzgojnih zavodov je prepustil domačinu misijonarjem in misijonarkam. Sam je šel po drugih opravkih, deloma tudi na zdravstven dopust, ker je bil močno "zdelan". Pred veliko nočjo je prejel našo pošiljko \$200 in se zanj pristrčno zahvaljuje vsem darovalcem in vsakemu posebej.

Zdaj so mu odkazali drugačen delokrog, zopet pravo dušno pastirstvo v misijonu, kjer je bil nekoč že več let Njegov naslov zdaj je:

Catholic Church, P.O. Chari
via Mathurapur/Kasinagar
24 Parganas, W. Bengal, Indija

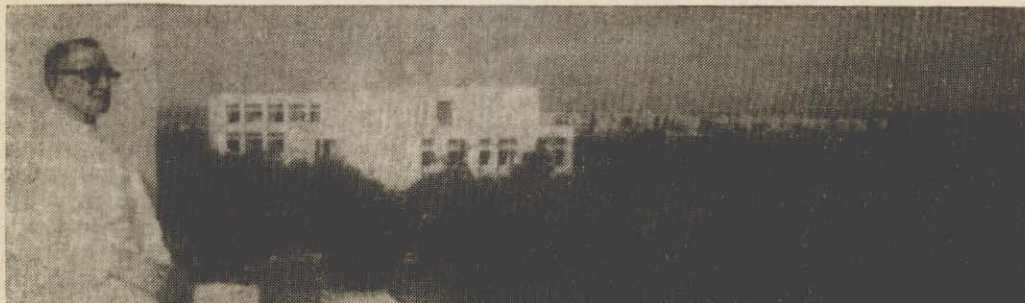
Ko se bo v novem kraju ponovno ustanovil, se nam bo rad oglasil spet s kakšnim zanimivim člankom iz Indije. Ostanimo mu še nadalje naklonjeni v njegovem trdem misijonskem delovanju!

POHVALA "ŠKRJANČKOV" IZ HONG KONGA

PIŠE NAM MISIJONAR g. Stanko Pavlin:

Z veseljem sem prejel ploščo "Škrjančkov", ki ste mi jo poslali v dar. Prav lepa hvala. Če bi pri nas imeli tak zbor, bi pogosto nastopali v tukajšnjem City Hall-u. Toda naši ne bodo nikoli tako peli, čeravno imamo pevski zbor okoli 50 fantov. Pojejo še precej lepo, pa so še daleč za vašimi škrjančki. Je pa tudi pevovodja (to je g. Pavlin sam — op. ur.) le mož z enim pevskim očesom, fantje pa bolj začetniki. Imam prijatelje pri "Hong Kong Radiu" in kadar bodo spet želeli kakšne plošče za "folklorne" programe, jim bom posodil ploščo škrjančkov, da bodo vaši fantje zapele tudi Azijcem.

Te dni (piše 21. maja — ur.) so tukajšnji rdeči Kitajci nekako nemirni — bomo videli, kako se bo vse končalo — molite za nas in zame posebej. — Stanko Pavlin.

P. PODERŽAJ po končanem delu pri zgradbah šolske naselbine razmišlja, kako "vse mine". V ozadju se vidi cela vrsta dograjenih poslopij.

AUSTR. CAPITAL TER.

Canberra. — Ne morem iti mimo ljubke prireditve, ki jo je tukajšnje Slovensko društvo napravilo 14. maja v čast našim materam. Že nekaj tednov poprej se je o njej šušljalo, da bo nekaj posebnega. Nisem dosti verjel. Ko je pa napovedan večer prišel, sem moral svoje neverno mnenje temeljito spremeniti. Res je bil ves program odličen in spretno naštudiran. Ni malenkost naučiti otroke, da gladko podajo slovensko besedilo na odru. Pa so se jako dobro odrezali. Najmanjša "zvezda" je bila stara komaj štiri leta. Pozdravni govor je imel predsednik društva Cvetko Falež. Spomnil se je slovenskih mater, ki še vedno čakajo na sinove iz brezen Kočevskega roga in iz mrzle tujine. Takoj po nagovoru se je začel razvijati spored pred mojstrsko izdelanimi kulisami, delo Fr. Bresnika. Prva sta nastopila dva bratca s harmonikama. Duet sta peli deklici Urbasova in Lovrenčičeva. Prizorček, v katerem 14 letna mamica ni mogla najti svojega desetega otroka, je bil jako ljubek in dobro izveden. Bilo je še več mičnih prizorčkov in zborni petje otrok. Veliko priznanje gre Cvetku Faležu, da je v vežbanje otrok vložil toliko svojega časa, žrtev in potrpljenja. Vsi navzoči so dajali take izjave in to moram potrditi tudi jaz. Prireditve nam bo ostala dolgo v lepem spominu in nas opozarjala na opomine pisatelja Ksaverja Meška, ki pravi, da mora biti vsak dan našega življenja materinski dan, to se pravi, da noben dan ne smemo pozabiti svojih mater, pa naj bodo žive ali mrtve. Društvu in zlasti predseniku prav iskrene čestitke! — **Jože Maček.**

Canberra. — Od nas se redko oglašamo. V tem prestolnem mestu res ne bi smeli biti tako skromni, da bi zunanji svet skoraj nič ne vedel o nas. Na drugi strani je pa tako, da o samem trudu in naporih ne kaže dopovedovati v tisku, rajši bi pisali o doseženih uspehih. Imamo upanje, da bomo kmalu lahko kaj sporočili. V mislih imam seveda naš načrt za Slovenski dom. Priprave zanj dosti dobro potekajo. Pridno zbiramo denar in vsota polagoma narašča. Medtem prirejamo razne zabave in nastope na odru, posebno pošiljamo v ospredje našo mladino. Miklavževe, materinske in podobne proslave se vedno dobro obnesejo, ker starši radi

vidijo otroke pri nastopih. Naša mladina, ki je lepo izkazuje v slovenščini, nam je v velik ponos. Dobiček od vseh prireditev pa gre takoj na banko v sklad za Slovenski dom. Zdaj pa društvo vabi na zabavo 24. junija, kakor pove priloženi oglas. Pozdrav rojakom širom po Avstraliji. — **Eden za vse.**

SLOVENSKO DRUŠTVO CANBERRA

vljudno vabi na

JADRANSKI VEČER

ob sladki kapljici in odlični godbi

24. junija ob 8, zvečer

"HARMONIE CLUB", Narrabundah, A.C.T.

Moški: \$2

Ženske \$0

TASMANIA

Hobart. — Nič velikega nimam povedati iz naše naselbine. Slovencev je tu kar precej in se med seboj radi imamo. Obiskujemo se po domovih in pogovarjamo ter zabavamo po svoji navadi, posebno če je kje kakšna slovesnost v družini. Nima mo pa nikogar, ki bi nas organiziral v kako društvo in bi se shajali v večji družbi. Naša skupnost tudi narašča in sicer tako, da se nam rodi nov član družine. Tako je moja družina dobila sinčka Andreja in pri krstu sta botrovala štipo Majč in žena Marijana. Zdaj pa lep pozdrav rojakom, ki berete MISLI. — **Pavel Vatovec.**

QUEENSLAND

Brisbane. — Na binkošno nedeljo smo po daljšem presledku zopet imeli slovensko službo božjo. Z veseljem smo sprejeli p. Valerijana iz Sydneya, ki je prihitel med nas v raztegnjeni odsotnosti našega drugače dokaj rednega dušnega pastirja. Po cerkvenj pobožnosti smo se kot po navadi zbrali na običajno čajanko in pokramljali. Nekaj je bilo novih, tako na primer družina Cuderman, ki jo je muhasto melbournsko podnebje zapodilo v naš subtropski Brisbane. Se je kar udomačila pri nas. Veseli smo bili tudi družine fran-

Misli, June, 1967

coskega profesorja g. Vincenota in gospe, ki sta se kar po domače počutila med nami in se zanimala za vse naše zadeve in to še nekako bolj kot ta ali oni naš rojak. Pozdrav vsem, posebno p. Valerijanu in Jožetu Košoroku. — **Janez Primožič.**

VICTORIA

Fawkner. — Prišel je tudi moj čas, da pošljem naročnino in dodam dar za SKLAD, Danes je tirnajsti dan maja, šmarničnega meseca. Je ravno 50 let od prikazanja Matere božje v Fatimi. V duhu smo med romarji tudi mi in od daleč pozdravljamo med romarji samega sv. očeta Pavla VI. Privoščimo mu, da ga tam nešteto vernikov vdano pozdravlja. Tudi jaz imam željo, da bi kdaj videl Fatimo in druge svete kraje na zemlji, še bolj pa, da bi nekoč v večnosti gledal samega Najvišjega iz obličja v obličje. Prav lep pozdrav vsem. — **Martin Pirc.**

NEW SOUTH WALES

Albury. — V soboto 27. maja se je blizu naše doma smrtno ponesrečil slovenski fant **Marijan Cerar** iz Celja doma. S svojim motornim kolesom je tako nesrečno zadel v neki avtomobil, da je takoj izgubil zavest. Župnik Fr. Bongiorno je bil pri njem v 5 minutah in mu podelil zakramente. Preden so ga prepeljali v bolnico, je umrl. Kolikor smo ga Slovenci poznali, ni bil napačen človek, vendar nekako izgubljen, kakor toliko mladih fantov v tujini. Tukajšnji Good Neighbour Council se

ZGODBA (s str. 184)

Bolj mrtev kot živ se je Matevž privlekel domov. Kako je prenočil, sam ni vedel. Že drugi dan je bil samo še senca nekdanjega fanta. Tih, otožen, sam vase zaprt je hiral iz dneva v dan. Čez leto in dan je dal slovo svetu in pokopan obležal na tistem pokopališču, kjer je mislil zaslužiti v eni polnočni uri deset bokalov vina . . .

In kdo je bil strah, kakšna je bila prikazen? Ne daleč proč so pri neki hiši imeli zblaznelo žensko. Pravili so, da je nekoč živila v mestu, več let so jo imeli zaprto doma. Po nepazljivosti domačih se ji je včasih posrečilo uiti iz hiše in begati po okolici. Tako je tisto noč zatavala na pokopališče in — to je zgodba iz našega kraja.

Morda bi zgodba ostala nepojasnjena, pa je nesrečna ženska bila toliko pri sebi, da se je sama hvalila: Ho, ho, tega Matevža sem pa do kraja ugнала! Kdo bi bil mislil, da je prav on . . .

je zavzel za pogreb, zbral med ljudmi v ta namen denar in tako smo fanta zelo dostojno pokopali. Pri pogrebni maši se je zbralo kakih sto ljudi, med njimi po večini ne-Slovenci. O nesreči in pogrebu je pisal lokalni list in prinesel tudi sliko s pokopališča. List piše, da ima rajni dobiti nekaj denarja od zaslužka in če bo kaj ostalo, bodo poslali materi v Celje. Naj ponesrečni rojak v miru božjem počiva! — **Zvone Hribar.**

V GEELONGU SO HVALEŽNI

(Vestnik SDM)

V SOBOTO 22. APRILA SMO IMELI V GEELONGU pomemben dogodek. Zelo pomemben, ker smo ta dan gledali igro, za kar imamo v Geelongu zelo redko priliko. Važen je ta dogodek tudi zaradi tega, ker daje društvu pečat avtentičnosti; vsaj do neke mere opravičuje ime "kulturno" društvo.

Čeravno imamo Slovenci neizmerno kulturno bogastvo, smo Slovenci v zamejstvu preveč skromni. Nedopustno napako delamo s tem, da ne segamo po naših kulturnih zakladih. Koliko lepote je v njih! Zdi se mi, da premalo izkoriščamo dediščino, katero so nam zapustili naši duševni velikani. Dejstvo, da se igralska skupina v Melbournu iz dneva v dan bolj in bolj uveljavlja in da so ti ljudje do skrajnosti požrtvovalni, opravičuje trditev, da kulturno-prosvetno delovanje v Melbournu prehaja v novo plodnejšo dobo. Prizadevanje igralcev in režiserja z denarjem ni mogoče poplačati; pač pa je še drugo plačilo, katero (prepričan sem) ti ljudje mnogo bolj cenijo. To plačilo je prijetno zadoščenje, da so posredovali Slovencem v Melbournu in Geelongu lepo mero slovenske umetnosti. Dali so nam prijeten kulturni užitek, obenem pa še dobrošno mero smeha.

Dvorano smo skoraj napolnili; res ni bila velika, vendar smatram, da je bila udeležba za naše razmere zelo razveseljiva. Jaz sicer nisem kvalificiran, da bi sodil. Prepričan pa sem, da delim mnenje mnogih, če trdim, da je bilo izvajanje zelo dobro, v nekaj primerih, skoraj bi rekel, umetniško. Na kratko rečeno, igra je nedvomno prav lepo uspela. Le žal, da taki večeri niso bolj pogostni, saj bi na ta način naša društva res najbolje izpolnjevala svoje poslanstvo.

H koncu v imenu Slovencev iz Geelonga izrekam toplo zahvalo igralcem, režiserju ter ostalim rojakom, ki so kakorkoli primogli k temu, da smo lahko v Geelongu videli "Svojeglavčka" na odru. **Marijan Hrib.**

Z Vseh Vetrov

O NAŠI ANICI SRNEC bo morda tudi некоč veljalo, kar je napisala neka mati o svoji hčerki v Reader's Digestu: Naša punca se je pravkar vrnila iz Nemčije. Strašno je ponosna na dvoje reči, ki jih je prinesla s seboj: gladko nemščino in majhen rdeč Volkswagen. Prav zdaj se pripravlja na dolgo vožnjo po tej deželi, avto ima pa še vedno nemško licenčno tablico. Vprašala sem jo, kaj bo rekla, če jo ustavi policaj. Dejala je: Ne vem, toda kar bom rekla, bom rekla po nemško.

PEVEC ANTON DERMOTA, splošno znani tenorist dunajske državne opere, je gotovo še v spominu starejših avstralskih Slovencev. Bil je tu na obisku pred kakimi 12 leti. MISLI so prinesle tedaj njegovo sliko. Te dni beremo, da mu je pepež podelil odlikovanje. Častni križ sv. Gregorija mu je izročil dunajski kardinal König.

SLOVENSKO DRUŠTVO MELBOURNE je sporočilo članstvu: Na naši letni skupščini bo treba rešiti celo vrsto vprašanj. Eno najvažnejših je samo vprašanje bodočnosti našega društva. Od vas vseh je odvisno, če bo društvo še naprej uspevalo kot društvo vseh Slovencev in so na to ponosni. Da bi peščica požrtvovalnih ljudi delala in se trudila za dobrobit množice nebriznežev, je docela smešno in v opreki z vsakim zdravim razumom. Od vas samih bo zaviselo . . .

TOLIKO PROSLAVLJANA AMERIŠKA SVOBODA je v nekaterih zadevah neverjetno nesvobodna. Primer: kar 18 ameriških držav prepoveduje poroke med belimi in ne-belimi državljani. Med temi je tudi država Virginia. Dva zaročenca, on bel, ona mešanka indijanske in črnske rase, sta se šla poročiti izven Virginije. Ko sta se vrnila, so ju aretirali, zaprli in obsodili: ali v ječo za leto dni, ali ven iz Virginije za 25 let. Izselila sta se, pa se vrnila po petih letih. Spet so ju aretirali. Tedaj so se zavzele zanj razne katoliške organizacije in poedinci, med njimi 16 škofov. Sestavili so vlogo na vrhovno ameriško sodišče, v kateri na dolgo in široko dokazujejo na podlagi ameriške ustave in ustaljenih zakonov, kako krivičen je tak postopek s tem zakonskim parom. Na odgovor vrhovnega sodišča še čakajo. . .

RAJNI PROFESOR ATNON MELIK, odlični slovenski geograf, je napisal mnogo trajno ve-

ljavnega in priznanega. Čudno ga je pa polomil, ko je leta 1957 izdal knjigo: AMERIKA IN AMERIŠKA SLOVENIJA. O tem piše dr. J. Arnež v ODMEVIH. Knjiga obsega 319 strani in je plod Melikovega obiska v Ameriki, ki je trajal pet tednov. Arnež prizna, da v tako kratkem času tudi velik geograf ne more vsega dognati o tuji deželi, toda zakaj se je lotil tako velikega dela? Kritiki navaja celo vrsto primerov, kako je Melik o marsičem zelo pogrešeno pisal. En primer: nekje je zapisal glede New Yorka: "Nekdaj je bila tu celo slovenska cerkev." Prav isti Arnež je pa lani izdal knjigo v angleščini o priliki 50 letnice slovenske cerkve v New Yorku, ki še vedno obstoji in deluje prav tako kot — "nekdaj".

VATIKANSKI PAVILJON, kot je bil некоč v navadi, bi na letošnji svetovni razstavi v Montrealu zaman iskali. Tudi druge krščanske sekte ali cerkve niso postavile lastnih paviljonov. Zgodilo se je prvič, da so se dogovorili katoličani, anglikanci, protestantje in pravoslavni za skupen "paviljon krščanstva." Pravijo, da je izredno posrečen in na vso moč privlačen. Seveda tudi pravijo, da bi kaj takega ne bilo mogoče še pred 5 leti. Paviljon je očiten in otipljiv odmev vatičanskega koncila in mišljenja Janeza XXIII. Potreben je ekumenizem — zblíževanje in končno ujedinjene vseh kristjanov.

KANADA OB PRAZNOVANJU STOLETNIČE nima zgolj prijaznih spominov na svojo daljno in bližnjo preteklost. Imela je mnogo političnih, jezikovnih in verskih trenj. Francoski in angleški element sta se gledala in se deloma še gledata kot pes in mačka. Francozi na vzhodu se niso radi učili angleščine, še manj pa Angleži drugod francoščine. Šolski pouk je na splošno zahteval angleščino vsepovsod, Francozi zahtevajo enakopravnost: učili se bomo angleščine v toliko, kolikor se bodo Angleži učili našega jezika. Dandanašnji se menda angleški element res bolj in bolj uči francoščine in tako se poraja boljši sporazum med obema narodnostima.

SLOVENC V TORONTU so v proslavo 1200 letnice pokristjanjenja našega naroda spravili na oder sijajno dramo "Krst pri Savici", ki jo je napisal Zorko Šimčič v Argentini. Drama je jako zahtevna in je bila kaj redko igrana. Toda če si je

kje upajo lotiti in se zanj resno zavzamejo, na pravi na odru silen vtis. Torontsko izvedbo drame je vodil arhitekt Vilko Čekuta in je s svojo spretnostjo izvežbal več mladih, v Kanadi zraslih igralskih moči. Dvorana je bila natrpana, uspeh celotne prireditve odličen.

SLOVENSKA MISIJONARKA V JUŽNI AFRIKI piše, da od letošnjega leta naprej ne bo mogoče več dobivati misijonskih delavcev iz Evrope, ker država — republika Južna Afrika — ne bo dovoljevala vstopa katoličanom. Že doslej so se misijonarji in misijonarki morale skrivati pod različnimi obrtniški nazivi: zidar, zdravnik, mizar itd. Tako so še mogli v deželo. Zdaj pa vobče nihče, ki je katoličan, ne bo sprejet.

PRAZNIČNO RAZPOLOŽENJE V KANDI ob stoletnici kanadske federacije zajema vse sloje, društva, ustanove, šole, cerkve, parlament itd. Razume se, da z ostalo Kanado praznujejo tudi Slovenci, zlasti v Torontu. Dodajajo pa še lastno praznovanje: 50 letnico majniške deklaracije. Proslavljajo jo slovenska društva, sobotne slovenske šole, stranke in narodne župnije. Največjo proslavo bodo pa priredili vsi skupno, ko bodo poleti na Slovenskem letovišču priredili **SLOVENSKI DAN**, ki bo letos že **OSMI**.

PAPEŽ PAVEL je o priliki sprejema slovenskih romarjev izrekel tudi naslednje besede: Žal nam je, da ne moremo z vami govoriti po sloven-

sko. Toda vi veste, da česar ne doseže jezik, doseže srce.

DR. PAVEL ROBIČ v Rimu je znan marsikomu tudi v Avstraliji. Stanuje na 8 via dei Colli in skrbi za slovenske emigrante po vsej Italiji. Je član papeške komisije za izseljence in to že dolgo. Nadavno ga je pa pepež imenoval za svojega tavnega komornika in njegov častni naslov je monsignor. Čestitkam od vseh strani se pridružujemo tudi Slovenci v Avstraliji.

RANKOVIČEV PADEC je prišel prav pesniku Edvardu Kocbeku, ker je zdaj smela iti v tisk njegova knjiga "LISTINA". Je nadaljevanje njegove knjige **TOVARISHIJA**, ki je izšla pred 18 leti. Ker ima Kocbek lastne poglede na "osvobodilno" vojno in revolucijo v Sloveniji in se ti pogledi ne strinjajo z gledanjem osovražene UDB, je vsa ta leta pisatelj zaman skušal spraviti knjigo v tisk. Knjiga ima 562 strani je izšla pri Slovenski Matici.

LJUDSKO GLASOVANJE V AVSTRALIJI, ki se je vršilo v soboto 17. maja, je izglasovalo zvezni vladi pravico, da izdaja postave v prid aboriginom. Doslej so po komitaciji imele tako pravico samo poedine države. Velika večina državljanov se je izrekla za ta predlog in je obveljal. Pravijo pa, da so najbolj številno glasovali za predlog ljudje, ki živijo daleč proč od aborigenov. Tisti, ki živijo blizu njih, niso pokazali veliko navdušenja za zboljšanje položaja zapostavljenih črncev.

NADALJNI DAROVI ZA SKLAD

in druge namene

\$6: Silvo Lampe; **\$4:** Anton Pasič, Cvetko Falež, Franc Nekrep; **\$3:** dr. Zv. Hribar, Ernest Rutar, Jože Rede;

\$2: Leop. Dejak, Franc Juha, Stanko Fabjan, Karl Mezgec, Feliks Justin, Slavko Pekol, Martin Pirc, Jože Plut, Danilo Kresevič, Marko Zitterschlager, Marija Urbas, Milivoj Lajovic, Jurij Sušnik, Silvano Franca, Vlado Racman, Franc Gasperin, Cvetka Skala;

\$1: Miha Brkovec, Niko Korbar, S. Furlan, Vera Seljak, Ignac Kalister, Franc Tomažič, Alojz Colja, Ida Turk, Bogo Jesenko, Anton Šajn, Ivan Mohar, Maks Korže, Franc Vrtelj, Franc Narobe, Gabr. Čefarin, Jože Bregantič, Franc Terlikar, Ljenko Urbančič, Leopold Muller.

P. PODERŽAJ INDIJA — **\$10:** Neimenovan; **\$2:** Anton Žitnik, Marija Kogovšek.

SLOMSKOV SKLAD — **\$4:** M.H.; **\$2:** Anton Žitnik, S. Falež, Neimen.

SLOVENIK V RIMU — **\$100:** Neimenovana; **\$30:** dr. Stanislav Frank; **\$20:** Neimenovan; **\$10:** John H., Silvo Lampe, Lojze Košorok; **\$6:** Anton Žitnik; **\$5:** Milan Beribak; **\$4:** Jože Krušec, Neimenovan; **\$2:** Neimen., Anton Šajn, Karla Tvrđdy; **\$1:** Leop. Muller.

DOBROTNICA, ki je poslala stotak, nam piše: Da bi kmalu mogli poslati tisočak, ki ga želite zbrati za **SLOVENIK** v Rimu, sem se odločila poslati ta znesek na **božjo banko**.

Njej in vsem drugim darovalcem pristrčna hvala! Božja banka plačuje visoke obresti, nam neotipljive, pa zato nič manj resnične. Z vso vero v te "obresti" kličemo zopet: **Bog povrni vsem!**

SLOVENIJA POD GOSPODARSKO REFORMO

(Kljč Triglava)

KAKŠNE SO PO POLDRUGEM LETU posledice reforme v Sloveniji? Neznatno se je dvignilo število brezposelnih v Sloveniji, ki znaša okoli 15.000 brezposelnih, večinoma mlajših ljudi; na polovico je padlo število delavcev iz drugih republik, posebno iz Hrvaške in Bosne, ki sta v prejšnjih letih pošiljali svoje odvečno število delovne sile v Slovenijo. Zaustavili so gradnje vseh uradnih reprezentativnih poslopj kot na primer velikanskih palač na Trgu revolucije ali na nekdanjem zelenjavnem vrtu ljubljanskih uršulink, vseh raznih občinskih sedežev v Ljubljani in po vsej deželi in pa tudi vseh novih tovarn.

Vsa Slovenija je po dolgi letih investiranja posejana s stotinami industrijskih objektov z zmogljivostmi, ki so daleč prekašale dejansko proizvodnost. Nikjer ne gradijo novih tovarn ampak le tu in tam širijo ali popravljajo stare tovarniške objekte. Poglavitna skrb gre za tem, da obdržijo dosedanja podjetja. Kljub temu da je eno temeljnih načel gospodarske reforme, da ne bo nihče podpiral s skupnimi sredstvi pasivnih podjetij, je le nekaj industrijskih podjetij zavrlo del svoje dejavnosti ali prešlo v skrb večjih podjetij ali pa začasno ustavilo delovanje.

Ljubljanska tovarna za pisalne stroje Tops je prenehala delovati, a del njene dejavnosti je prevzela Mladinska založba. Malo podjetje za majhne elektromotorje v Železnikih čaka na to, kaj bo z njim ukrenila kranjska Iskra, ki je eno največjih industrijskih podjetij v Sloveniji. Tovarna lepenke Sladki vrh na štajerskem je zašla v velike težave in se skuša rešiti z reorganizacijo in obnovo.

Vsa obstoječa podjetja so že lani ustavila sprejemanje novih delavcev, letos pa nekatera že zmanjšujejo število tistega delavstva, ki se je vozilo od daleč z avtobusi v tovarne v Ljubljani, Celju in Mariboru. V Litostroj so se vozili na delo v Ljubljano iz Savinjske doline, iz Dolenjske pa tja od Trebnjega.

Do velikega in skokovitega porasta emigrant-skih delavcev v zahodni Evropi ni prišlo, ker so vpadajo mere jugoslovanske reforme z gospodarsko recesijo v Nemčiji in z manj ugodno konjunkturo v drugih zapadno evropskih državah.

Najhuje so občutile gospodarsko reformo razine obrtne delavnice občinskega značaja, ki so še vedno životarile v stalnih primanjkljajih in slabih izdelkih in revnih uslugah. Občinske uprave, ki so jih priklicale v življenje, so v reformi dobile opravičilo, da so jim odpovedale denarno kritje

njihovih izgub in jih s tem obsodile na likvidacijo. S tem pa so odprle vrata zasebnemu obrtništvu, ki se je že lani zelo razširilo in celo obeta, da bo prevladalo na področju celokupne obrtniške dejavnosti.

Z reformo se je popravila tudi zasebna gostinska obrt, ki pa še zdaleč ni do segla predvojne-ga razcvita. V industrijsko zelo razvitih predelih kot je to Gorenjska, gostilničarstvo ne prinaša toliko dohodkov kot obrtništvo ali delo v industriji. Zato nihče rad ne ugrizne v samostojno gostilničarstvo, ki terja od posameznika velike podjetnosti in neumornega prizadevanja. Pač pa se je precej opomoglo zasebno gostilničarstvo na Primorskem, na Notranjskem, v okolici Ljubljane in na Dolenjskem. Majhne tako imenovane občinske gostilne so v stvari izginile. Držijo se le hoteli in velike restavracije po mestih.

VRETE NO

x	polmer
x x	sončni bog
x x x	dvoživka
x x x x	telesni ud
x x x x x	verska knjiga
x x x x x x	nasprotno
x x x x x x x	slovenska pokrajina
x x x x x x	malčka
x x x x x	žaba
x x x x	cerkveno sodišče
x x x	moli! (lat.)
x x	ploščinska mera
x	prva črka

ISKANJE PREGOVORA

Osem šestzložnih besed, katerih pomen je spodaj naznačen. Poišči jih. Nato vzemi iz vsake srednji dve črki lepo po vrsti, da ti bodo dale znan pregovor o PSU!

x x x x x x	majhna cerkvice, znamenje
x x x x x x	napad, naval
x x x x x x	pesniško ime Slovenca Josipa Pagliaruzzija
x x x x x x	pašnik, posejan s kamni in brinjem
x x x x x x	zvezda premičnica
x x x x x x	najdebelejši del noge
x x x x x x	posoda, iz katere jedo svinje
x x x x x x	hitra lepa afriška žival

SLOVENSKA MESNICA ZA

WOLLONGONG LTD.

TONE IN
REINHILD OBERMAN

20 Lagoon St., Barrack Point, NSW.

Priporočava rojakom vsakovrstne mesne izdelke: kranjske klobase, ogrske salame, slanino, sveže in prekajeno meso, šunke itd. Vse po najboljšem okusu in najnižjih cenah.

Razumemo vse jezike okoliških ljudi. Obiščite nas in opozorite na nas vse svoje prijatelje!

POD VODSTVO ROJAKOV JE PREŠLA

B. P. GARAŽA

190 Canley Vale Rd., Canley Hts., NSW.
Prevzela sta jo slovenska rojaka

FRANC BERKE & TOMAŽ KLINAR

Priporočata se vsem v kraju Canley Vale in okolici za vsa avtomobilska popravila.

Strokovno delo, zmerne cene, prijazna postrežba.

Imamo tudi inštrument za elektronski "tune-up" vašega motorja.

Tel. v garaži: 72-5853 — na domu: 72-1049

AVTOKLEPARSKO PODJETJE

IVAN ŽIZEK

"GRANVILLE"
SMASH REPAIR"

10 Rawson Rd.
Guildford, N.S.W.
Tel. 632-4433

10 Larra St.
Yennora, N.S.W.
Tel. 632-8543

Delo opravi v sporazumu z zavarovalnico ali po osebnem dogovoru s stranko.

Ponoči in podnevi "Towing Service"
Izučeni avtokleparji lahko dobijo delo

STANISLAV FRANK

74 Rosewater Terrace, Ottaway, S.A.

LICENSED LAND AGENT:

Posreduje pri nakupu in prodaji zemljišč in hiš.

DARILNE POŠILJKE v Jugoslavijo posreduje.

SERVICE ZA LISTINE: napravi vam razne dokumente pooblastila, testamente itd.

ROJAKI! S polnim zaupanjem se obračajte na nas v teh zadevah!

MAJSKA ŠTEVILNICA REŠENA

KOKRA — KOPER — KOBRA — BIRMA —
KRAVA — BRANA — SRAKA — RISAR. —
Rešitve ni poslal — nihče. . .

SVETOGORSKE ŠMARNICE so v domovini že vse razprodali. Natisnili bodo novih 10,000. Mnogi mnogi jih hočejo še kupiti. — V Avstraliji imamo še kakih 30 izvodov, ki jih lahko naročite pri MISLIH. Cena \$1 s poštnino.

Dr. J. KOCE

G.P.O. BOX 670, PERTH, W.A.

1. ROJAKOM ŠIROM PO AVSTRALIJI SPOROČAM, DA SEM VPOSTAVIL ZVEZO Z ROJAKOM INŽENIRJEM PAVLOM KAUCHIČEM, KI IMA POTOVALNO AGENCIJO V GENOVI. VSI, KI JIH KLIČETE SEMKAJ, BODO SREČNI IN ZADOVOLJNI, KO JIH BO OB PRIHODU V GENOVO POZDRAVIL SLOVENEK IN JIM ŠEL NA ROKO VSE DO ODHODA LADJE V AVSTRALIJO. IMETI V TUJINI OB STRANI IZKUŠENEGA ROJAKA, JE VEDNO RAZVESELJIVO, DOSTIKRAT NUJNO POTREBNO. ISTO VELJA ZA POTOVANJE IZ AVSTRALIJE V DOMOVINO.

2. KDOR NAROČI KARTO PRI MENI ALI NA ČIGAR PRIPOROČILO IN POSREDOVANJE DOBIM JNAROČILO ZA VOZNO KARTO, MU DAM BREZPLAČNO INFORMACIJE IN NASVETE V PRAVNIH IN POSLOVNIH ZADEVAH, KAKOR TUDI GLEDJE ZAPOSLOTITVE NA SEVERU ZAPADNE AVSTRALIJE.

3. Z OZIROM NA NOVO CARINSKO UREDBO V JUGOSLAVIJI SO CENE NEKATERIH PAKETOV V CENIKU (OBJAVLJENEM V OKTOBRSKI ŠTEVILKI) SPREMENJENE IN SICER: PAKET ŠT. 13 STANE SEDAJ \$32.00; PAKET ŠT. 14 \$17.00; PAKET ŠT. 15 \$16.00; PAKET ŠT. 27 \$33.00; PAKET ŠT. 28 \$24.50; PAKET ŠT. 29 (VSEBUJE 1 KG SLADKORJA MANJ KOT PREJ) STANE SEDAJ \$9.00.

ZASTOPNIK za N.S.W. Mr. R. OLIP, 65 Moncur St., Woollahra, N.S.W. Tel. 32-4806

ZASTOPNIK za VIC. Mrs. M. PERSIC, 704 INKERMANN RD., CAULFIELD, VIC.
Tel. 50-5391.

TEDEN ZASUŽNENIH NARODOV

(Captive Nations Week)

Istočasno z uradnim "tednom zaslužnenih narodov" v Ameriki ga bo Avstralija obhajala letos v dneh od 16. do 22. julija.

SYDNEY:

Nedelja 16. julija: folklorna razstava v spodnji dvorani sydneyškega Town Hall-a. Ob 2. pop. veliko zborovanje prav tam.

Program v teku tedna ob nastajanju teh vrstic še ni dokončno izdelan.

V soboto 22. julija zvečer mednarodni "Festival" v "Conservatorium of Music". Nastopi pevskih zborov itd.

Vse informacije daje rojak **Ljenko Urbančič**, PO Box 95, Potts Point. Tel. 31-5002.

POSTREŽEJO VAM BREZPLAČNO

MIGRANT INFORMATION SERVICE (M.I.S.) v Commonwealth bankah Avstralije imajo na lašč za vas nastavljene uslužbenke, ki govore vaš jezik.

Pri njih lahko poizveste: kako dobiti svojce v Avstralijo, kako lahko nadaljujete študije, kako pridete najhitreje do lastnega doma ali stanovanja, kako boste našli zaposlitev, kako dobite razne podpore v primeru potrebe, kako se zavarujete za bolezen in starost, kako pridete do prevedb dokumentov v angleščino in tako dalje.

V Sydneyu je na banki na oglu St. George in Market St. za take zadeve nastavljen SAVO TORY, naš rojak, na banki v Liverpoolu naš rojak Ljenko URBANČIČ, v Melbournu nekdo v banki 227 Bourke St. Podobno v drugih avstralskih mestih. Poišcite jih!